

Satakunnan ammattikorkeakoulu
OPINNÄYTETYÖ

Ulla Elo

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Ulla Elo

IKKUNAT AUKI MAAILMAAN-
KANSAINVÄLISEN LIIKKUVUUDEN ESTEET LIIKETALOUDEN,
MATKAILUN, TIETOJENKÄSITTELYN JA VIESTINNÄN
KOULUTUSOHJELMISSA

Matkailun koulutusohjelma

2008

IKKUNAT AUKI MAAILMAAN-
KANSAINVÄLISEN LIKKUVUUDEN ESTEET LIKETALouden, MATKAILUN,
TIETOJENKÄSITTELYN JA VIESTINNÄN KOULUTUSOHJELMISSA

Elo, Ulla
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Matkailun koulutusohjelma
Kesäkuu 2008
Halme, Jaana
UDK: 371.388, 378-057.87
Sivumäärä: 61

Asiasanat: opiskelijavaihto, harjoittelu, kansainvälisyys

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin Satakunnan ammattikorkeakoulun liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän Porin toimipisteen, toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoiden näkökulmia kansainvälisen liikkuvuuden esteistä. Tutkimuksessa selvitettiin opiskelijoiden henkilökohtaisia sekä koulutusohjelmissä esiintyviä esteitä. Lisäksi tutkimuksella haettiin vastauksia siihen, mitkä asiat koetaan kansainvälisen liikkuvuuden tärkeimmiksi edellytyksiksi, ja mistä asioista tarvittaisiin lisää tietoa kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun haettaessa.

Tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, joka oli paras tapa saada vastaukset asetettuun tutkimusongelmaan. Valittu perusjoukko oli melko suuri ja kyselylomakkeen avulla oli mahdollista saada paljon vastauksia. Tutkimus toteutettiin sähköisesti kyselylomakkeen avulla 28.2.–11.3.2008. Vastauksia saatiin 118 kpl.

Tutkimustuloksista saatiin selville merkittävimmät kansainvälisen liikkuvuuden esteet. Henkilökohtaisista esteistä perhesyyt ja elämäntilanne sekä huoli valmistumisesta ajallaan olivat merkittävimmät esteet. Osalle vastaajista oma taloudellinen tilanne nousi esteeksi, osalle taas ei. Omaa kielitaitoa pidettiin riittävän hyvänä, eikä sitä näin ollen pidetty esteenä ulkomaille lähdölle. Opiskelijat ovat suurelta osin vakuuttuneita kansainvälisen opiskelijavaihdon ja harjoittelun hyödyllisyydestä. Koulutusohjelmakohtainen kannustaminen ulkomaille lähtöön koettiin hyväksi erityisesti matkailun koulutusohjelmassa. Muissa koulutusohjelmissä asia kuitenkin koettiin hieman toisin.

Teoriaosuudessa käsiteltiin kansainvälistymistä osana ammattikorkeakoulutusta, kansainvälistä liikkuvuutta Suomen ammattikorkeakouluissa ja sen vaikutusta työelämään. Työssä käytiin läpi myös opiskelija- ja harjoitteluvaihto-ohjelmia. Lisäksi kerrottiin Satakunnan ammattikorkeakoulusta ja sen kansainvälisestä toiminnasta sekä kansainvälisen liikkuvuuden mahdollisuuksista.

WINDOWS OPEN TO THE WORLD-
OBSTACLES TO INTERNATIONAL MOBILITY IN DEGREE PROGRAMMES IN
BUSINESS, TOURISM, BUSINESS INFORMATION SYSTEMS, MEDIA AND
COMMUNICATION

Elo, Ulla
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Tourism
June 2008
Halme, Jaana
UDC: 371.388, 378-057.87
Number of pages: 61

Key words: student exchange, practical training, internationality

This thesis is a research of obstacles to international mobility in Satakunta University of Applied Sciences. The research was done among second and third year's students from degree programmes in business, tourism, business information systems, media and communication. The aim was to find out the personal obstacles to international mobility as well as obstacles in degree programmes. In addition, the research aim was to clarify what issues are the most important prerequisites of international mobility, and on what issues more information is needed when applying for exchange student or practical training period abroad.

Quantitative research method was the best way to get results and this method suited the best to the research problem. Chosen basic group was rather large and with the help of question sheet, it was possible to get plenty of answers. The survey was realized with the help of an electric question sheet during the period from 28th February to 11th March on 2008. The amount of answers was 118.

The results of this survey show the main obstacles to international mobility. Family and current life situations, as well as concern of on-time graduation were the main obstacles. For part of the students their own economical situation was the obstacle, and for other part it was not. Students' own language skills were kept good enough and this way it was not held as reason not to go abroad. Mostly the students are convinced about the utility of international student exchange or practical training. Encouragement for going abroad from the side of degree programmes was considered good especially in the degree programme in tourism. This matter was considered a bit differently in other degree programmes.

The theory of the thesis is about internationality as a part of education, international mobility in the Finnish universities of applied sciences and its effect on work life. Also the exchange study and practical training programmes were looked through. In addition, in the theory part were explained about Satakunta University of Applied Sciences, its international operations and possibilities of international mobility.

SISÄLLYS

TERMI- JA KÄSITELUETTELO	5
1 JOHDANTO	8
2 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET, TUTKIMUSONGELMA JA AIHEEN RAJAUS	9
3 KANSAINVÄLISTYMINEN OSANA AMMATTIKORKEAKOULUTUSTA	10
3.1 Kansainvälinen liikkuvuus Suomen ammattikorkeakouluissa	12
3.1.1 Opiskelijavaihtoon ulkomaille	13
3.1.2 Harjoitteluun ulkomaille	15
3.2 Kansainvälinen liikkuvuus ja sen merkitys työelämässä	16
4 SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU	17
4.1 SAMKin kansainvälinen toiminta	18
4.2 Opiskelijavaihtoon ulkomaille Satakunnan ammattikorkeakoulusta	19
4.3 Työharjoitteluun ulkomaille Satakunnan ammattikorkeakoulusta	21
5 VUODEN 2002 SELVITYS KANSAINVÄLISEN LIIKKUVUUDEN ESTEISTÄ SAMKISSA	23
6 KANSAINVÄLISEN LIIKKUVUUDEN ESTEET LIPON KOULUTUSOHJELMISSA	24
6.1 Kyselylomakkeen laadinta	25
6.2 Kyselylomaketutkimuksen edut ja haitat	26
7 TUTKIMUSTULOSTEN TARKASTELU	27
7.1 Tutkimustulokset	27
7.1.1 Taustatiedot	28
7.1.2 Henkilökohtaiset kansainvälisen liikkuvuuden esteet	31
7.1.3 Kansainvälisen liikkuvuuden esteet koulutusohjelmissa	41
7.1.4 Kansainvälisen liikkuvuuden tärkeimmät edellytykset	47
7.1.5 Opiskelijan tiedon tarve kansainväliseen liikkuvuuteen liittyen	48
7.1.6 Opiskelijoiden omat kommentit	49
8 TUTKIMUSTULOSTEN YHTEENVETO JA LUOTETTAVUUDEN TARKASTELU	50
8.1 Tutkimustulosten yhteenveto	50
8.2 Tutkimustulosten luotettavuuden tarkastelu	53
9 OMA POHDINTA	55
LÄHTEET	58
LIITTEET Liite 1 Kyselylomake	

TERMI- JA KÄSITELUETTELO

CIMO

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO (Center for International Mobility). Opetusministeriön alainen kansainvälisten asioiden asiantuntija- ja palveluorganisaatio. Sen tehtäviin kuuluu koordinoida ja toteuttaa apuraha- ja henkilövaihto-ohjelmia sekä vastata lähes kaikkien Euroopan unionin koulutus-, kulttuuri- ja nuoriso-ohjelmien kansallisesta toimeenpanosta. Lisäksi CIMO markkinoi suomalaista koulutusta ulkomailla ja tukee kansainvälistymistä koulutuksen, tiedotuksen, neuvonnan ja julkaisujen avulla. (www.cimo.fi. a.)

Erasmus-ohjelma

Erasmus-ohjelma on laajin vaihto-ohjelma Euroopan alueella ja se on osa Euroopan unionin Elinikäisen oppimisen ohjelmaa (Lifelong Learning Programme LLP 2007–2013). Erasmus-ohjelma on suunnattu korkeakouluopiskelijoille. (www.cimo.fi. b.)

FIRST-ohjelma

Finnish-Russian Student Exchange Programme. Verkostoon tulee kuulua vähintään yksi suomalainen ja yksi venäläinen korkeakoulu, mutta useampikin korkeakoulu yhdessä voi muodostaa verkoston. FIRST-ohjelman kautta voivat hakea vaihtoon korkeakouluopiskelijat, jotka suorittavat perustutkintonsa toista vuotta. (www.cimo.fi d.)

Free mover

Opiskelija voi lähteä vaihtoon ns. free moverina, jos oman koulun vaihto-ohjelmista tai -sopimuksista ei löydy sopivaa vaihtokohdetta. Opiskelija etsii vaihtopaikan itsenäisesti, ja päävastuu käytännön järjestelyissä ja tiedonhankinnassa on siis opiskelijalla itsellään. (www.maailmalle.net. a.)

Kansainvälinen harjoittelu

Opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa opintoihin kuuluva, pakollinen työharjoittelu myös ulkomailla. Harjoittelun tarkoituksena on, että opiskelija osaa soveltaa ammattikorkeakoulussa opittuja tietoja ja taitoja työelämässä. Harjoittelun tulee liittyä omaan koulutusalaan, ja sen voi suorittaa yrityksessä, julkisyhteisössä tai muussa soveltuvassa organisaatiossa. (www.bit.spt.fi. b.)

Kansainvälinen liikkuvuus

Kansainvälisellä liikkuvuudella tarkoitetaan ulkomaille opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun lähtemistä oman oppilaitoksen kautta eli osana kotimaista tutkintoa (Garam 2007, 5). Tässä työssä käsitellään vain Suomesta ulkomaille suuntautuvaa kansainvälistä liikkuvuutta.

LIPO

LIPO on Satakunnan ammattikorkeakoulun, Liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän Porin toimipisteestä käytettävä lyhenne (www.samk.fi. g).

Magellan-yhteistyöverkosto

Magellan-yhteistyöverkoston avulla opiskelija voi lähteä vaihtoon Yhdysvaltoihin sekä Meksikoon. Yhdysvalloissa yhteistyökorkeakouluja on 11 ja Meksikossa yksi (1). (www.magellanonline.org.)

Nordplus-ohjelma

Nordplus-ohjelma on Pohjoismaiden ministerineuvoston koulutusohjelma, joka koostuu neljästä alaohjelmasta ja joilla on eri kohderyhmät esiopetuksesta korkeakoulutukseen. Nordplus-ohjelman piiriin kuuluvat kaikki Pohjoismaat itsehallintoalueet mukaan lukien sekä Baltian maat Viro, Latvia ja Liettua. (www.cimo.fi. c.)

Opiskelijavaihto

Opiskelijavaihdolla tarkoitetaan sitä, että opiskelija suorittaa osan tutkinnostaan ulkomaalaisessa korkeakoulussa. Edellytyksenä on, että opiskelija on kirjoilla sellaisessa oppilaitoksessa, joka on mukana jossakin vaihto-ohjelmassa tai sillä on sopimuksia opiskelijavaihdosta ulkomaisen korkeakoulun kanssa. Opiskelijavaihdon periaatteena on, että ulkomailla suoritettut opinnot hyväksytään kokonaisuudessaan osaksi kotimaassa suoritettavaa tutkintoa. (Myllykoski 1997, 13.)

SAMK

SAMK on Satakunnan ammattikorkeakoulusta käytettävä lyhenne (www.samk.fi g).

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena oli selvittää Satakunnan ammattikorkeakoulun; liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän Porin toimipisteen (LIPO) toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoiden näkökulmia kansainvälisen liikkuvuuden esteistä. Tässä yhteydessä kansainvälisellä liikkuvuudella tarkoitetaan ulkomaille opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun lähtemistä oman oppilaitoksen kautta. Työssä käsitellään vain Suomesta ulkomaille suuntautuvaa kansainvälistä liikkuvuutta.

Kansainvälinen liikkuvuus ammattikorkeakouluissa on nykyisin hyvin ajankohtaista ja tärkeää kansainvälistyvän, monikulttuurisen työympäristön takia. Myös yhä useammat työnantajat arvostavat ulkomailta saatua kansainvälistä opiskelu- tai harjoittelukokemusta. Vaikka mahdollisuudet kansainväliseen opiskelija- tai harjoitteluvaihtoon ovat todella hyvät, liikkuvuus ei kuitenkaan vastaa Satakunnan ammattikorkeakoulun valmiuksia lähettää opiskelijoita ulkomaille. Yhteistyökouluja on runsaasti sekä Euroopassa että sen ulkopuolella, uusia yhteistyökouluja haetaan jatkuvasti ja näin ollen opiskelijalla olisi mahdollisuus valita monista vaihtoehdoista. Kansainvälistä liikkuvuutta tuetaan myös eri apurahoin, mikä taas auttaa vaihtoajan taloudellista tilannetta huomattavalla tavalla. Valmiudet opiskelijoiden lähettämiseen ulkomaille ovat hyvät, mutta opiskelijoiden innostuneisuus asiasta ei nouse samalle tasolle.

Teoriaosuudessa kerrotaan yleisesti kansainvälistymisestä osana ammattikorkeakoulutusta, Suomen korkeakoulutuksen kansainväliselle toiminnalle asetetusta strategiasta, kansainvälisestä liikkuvuudesta Suomen ammattikorkeakouluissa ja sen vaikutuksesta työelämään. Teoriaosuudessa käydään läpi myös opiskelija- ja harjoitteluvaihto-ohjelmia. Lisäksi kerrotaan Satakunnan ammattikorkeakoulusta (SAMK) ja sen kansainvälisestä toiminnasta sekä kansainvälisen liikkuvuuden mahdollisuuksista SAMKissa. Työssä esitellään myös SAMKissa aikaisemmin tehty tutkimus kansainvälisen liikkuvuuden esteistä.

Lopuksi opinnäytetyössä esitellään tutkimustulokset. Kysely toteutettiin sähköisesti. Valitulle perusjoukolle lähetettiin sähköposti, josta pääsi linkin kautta vastaamaan kyselyyn. Kysely oli avoinna 28.2.–11.3.2008, ja tuona aikana saatiin vastauksia 118 kappa-

letta. Lähes kaikki vastaukset on havainnollistettu diagrammeihin, mikä helpottaa tulosten tulkintaa.

2 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET, TUTKIMUSONGELMA JA AIHEEN RAJAUS

Opinnäytetyöstä on toimeksiantajalle hyötyä, koska tutkimuksen avulla saadaan tietoa siitä, mitkä asiat opiskelijat kokevat kansainvälisen liikkuvuuden esteiksi. Jos tutkimuksesta käy ilmi seikkoja, joihin toivottaisiin parannusta ammattikorkeakoulun puolelta, voi toimeksiantaja kohdentaa tarvittavia toimenpiteitä niihin. Lisäksi tutkimuksen avulla saadaan mahdollisesti vinkkejä siitä, mitä tietoja opiskelijat kaipaavat kansainvälisestä liikkuvuudesta. Opiskelija- ja harjoitteluvaihdon tilannetta ei voida parantaa, jos oppilaitoksella ei ole tarkkoja tietoja vaihdon esteistä. Tutkimustulosten ja niiden analysoinnin avulla saadaan selville myös mahdolliset koulutusohjelmakohtaiset erot kansainvälisen liikkuvuuden esteissä.

Tällä tutkimuksella haettiin vastausta siihen, mitkä asiat Satakunnan ammattikorkeakoulun Porin toimipisteen, liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän, toisen ja kolmannen vuoden opiskelijat kokevat kansainvälisen liikkuvuuden esteiksi.

Tutkimuksessa selvitettiin kyselylomakkeen (liite 1) avulla merkityksellisemmät asiat, jotka opiskelijat kokevat kansainvälisen liikkuvuuden esteiksi sekä henkilökohtaisesti että omassa koulutusohjelmassaan. Lisäksi selvitettiin myös, mitä asioita opiskelijat pitävät tärkeimpinä edellytyksinä kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun lähdeettäessä, ja mistä asioista tarvittaisiin enemmän tietoa SAMK:n puolelta kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun haettaessa.

Aihe rajattiin käsittelemään vain liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän Porin toimipistettä. Tutkimusaineistoa kerättiin liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän koulutusohjelmien toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoilta. Tä-

hän rajaamiseen päädyttiin, koska selvitys koko SAMK:n tasolla, mukaan lukien jokainen toimiala ja toimipiste, olisi ollut liian laaja opinnäytetyöksi.

3 KANSAINVÄLISTYMINEN OSANA AMMATTIKORKEAKOULUTUSTA

Kansainvälistyminen on nykyään suuri osa ammattikorkeakoulujen toimintaa, ja se otetaan huomioon toimintamuotoja ja strategioita suunniteltaessa. Opiskelu- ja työympäristöt ovat monikulttuurisempia ja kansainvälisempiä kuin aiemmin. Opintojen suorittaminen ulkomailla ei kuitenkaan ole täysin uusi asia. Jo keskiajalla suomalaiset lähtivät opiskelemaan ulkomaille, sillä kotimaassa ei tuolloin vielä ollut yhtään korkeakoulua ja koulutus oli näin hankittava muista maista, Suomen ulkopuolelta. Uudempana ilmiönä ovat opiskelijavaihto-ohjelmat, joihin osallistuminen tuli tavallisemmaksi vasta 1990-luvulla. Nämä ohjelmat mahdollistavat lyhytaikaisen opiskelun toisen maan korkeakoulussa, jolloin siellä suoritetaan vain osa kotimaisesta tutkinnosta. (Myllykoski 1997, 12.)

1980-luvun lopulla koulutuksen kansainvälistyminen nousi keskeiseksi tavoitteeksi Suomessa, ja tähän vaikutti selvästi Suomen kansainvälisessä asemassa tapahtuneet muutokset. Merkittävänä syynä voidaan mainita osallistuminen Euroopan yhdistämisprosessiin, joka edellytti Suomelta voimakasta kansainvälisen toiminnan vahvistamista koko koulutusjärjestelmässä, erityisesti korkeakoulutuksessa. Vakiintuneet toimintatavat vaativat suuria muutoksia suomalaisen yhteiskunnan ja talouselämän avautuessa kansainväliselle yhteistyölle ja kilpailulle. (Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan strategia 2001, 1.)

1990-luvun aikana, jolloin ammattikorkeakoulujärjestelmä luotiin Suomeen, koulutuksen kansainvälistäminen oli alusta asti uudistuksen keskeisiä tavoitteita. Ammattikorkeakoulujen tukiohjelmalla parannettiin kansainvälisen toiminnan edellytyksiä suuntaamalla erityisrahoitusta kansainvälisten asioiden hallinnoinnin parantamiseen ja kansainvälisten yhteyksien rakentamiseen sekä vieraskielisen opetuksen kehittämiseen.

1990-luvulla panostettiin nimenomaan opiskelija- ja opettajavaihdon kasvattamiseen sekä yleisesti kansainvälisen vuorovaikutuksen lisäämiseen ja eurooppalaisten yhteistyöverkostojen rakentamiseen. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO perustettiin vuonna 1991 ja tämä oli yksi keskeisistä toimenpiteistä, joiden avulla koulutuksen kansainvälisen yhteistyön edellytyksiä lisättiin. (Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan strategia 2001, 1.)

Vuonna 2000 Opetusministeriö asetti työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella muutuneen toimintaympäristön huomioonottava korkeakoulutuksen kansainvälisen toiminnan strategia. Tämä esitys valmistui vuonna 2001. Työryhmän tuli arvioida ja laatia esitys siitä, miten suomalaisen korkeakoulutuksen kilpailukyky voidaan parhaiten turvata erityisesti eurooppalaisilla mutta myös globaaleilla koulutusmarkkinoilla. Työryhmän tehtävänä oli myös laatia katsaus suomalaisten korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan nykytilanteesta sekä arvioida suomalaisten korkeakoulujen mahdollisuuksia menestyä kiristyneessä kansainvälisessä kilpailussa. Pohjatyön perusteella työryhmä esitteli korkeakoulujen kansainväliselle toiminnalle tavoitetilan vuodelle 2010 ja laati lisäksi toimenpideohjelman, jolla tavoite saavutetaan. (Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan strategia 2001, tiivistelmä.)

Vuonna 2010 Suomi on tunnettu ja vaikutusvaltainen osa eurooppalaista koulutus- ja tutkimusaluetta. Tämän lisäksi maamme tulee menestyä maailmanlaajuisessa osaamiskilpailussa. Korkeakouluyhteistyö on kansainvälistä, ja koulutusten sisällöissä on otettu huomioon kansainvälisyyden vaatimukset. Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä ja opiskelijavaihdon vuosivolyymi on kasvanut huomattavasti, sekä maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrää korkeakouluissa on nostettu merkittävästi. Ulkomaalaisia opettajia, asiantuntijoita ja tutkijoita työskentelee suomalaisissa korkeakouluissa vähintään kaksi kertaa enemmän kuin vuonna 2001. Suomessa on selkeästi Pohjoismaihin suuntautuneita korkeakouluja, pohjoisten alueiden yhteistyöverkostoja ja Venäjän-osaajien verkosto. Lisäksi Aasian maiden kanssa tehtävä yhteistyö on löytänyt uomansa ja ainakin muutamilla korkeakouluilla on vilkasta yhteistyötä Latinalaisen Amerikan ja Afrikan maiden kanssa. (Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan strategia 2001, 49.)

Vuodelle 2010 asetetun tavoitetilan mukaan Suomen korkeakoulut ovat panostaneet vuosikymmenen alkuvuodet laadukkaan kansainvälisen toiminnan voimistamiseen ja toimintaan on ollut saatavilla lisärahoitusta. Korkeakoulujen toimintaedellytyksiä on kehitetty, jotta ne voisivat kilpailla tasavertaisina maailman johtavien modernien korkeakoulujen kanssa. Korkeakoulut ovat myös suuntautuneet omille vahvuusalueilleen. Ne ovat keskittyneet kansainvälisessä yhteistyössä niille aloille, joilla on kansainvälisesti kiinnostavaa ja merkittävää osaamista ja jota voidaan viedä ulkomaille sekä tarjota ulkomaisille opiskelijoille Suomessa. Kansainvälisyys on osa korkeakoulujen strategista ajattelua, ja korkeakoulujen opetussuunnitelmissa on otettu huomioon monikulttuuristuneen yhteiskunnan ja kansainvälistyneen elinkeinoelämän vaatimukset tieto-, taito- ja asennetasolla. (Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan strategia 2001, 48–49.)

3.1 Kansainvälinen liikkuvuus Suomen ammattikorkeakouluissa

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO teettää vuosittain tutkimuksen kansainvälisestä liikkuvuudesta Suomen yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Tietoja on kerätty yliopistojen osalta vuodesta 1997 lähtien ja ammattikorkeakouluissa vuodesta 1998 lähtien. Tutkimuksilla selvitetään kansainvälisen liikkuvuuden sen hetkistä tilaa ja tulevaisuuden näkymiä. (Garam 2007, 5.)

Vuoden 2006 tutkimuksesta selviää kansainvälisen liikkuvuuden tämän hetkinen tilanne. Ulkomaille hakeutui yhteensä 8610 opiskelijaa, joista ammattikorkeakouluopiskelijoita oli 3927. Kasvua lähtevien ammattikorkeakouluopiskelijoiden määrässä oli 110 henkilöä vuoden 2005 lukuun verrattuna (3817). Ammattikorkeakouluissa kansainvälinen liikkuvuus lisääntyi yliopistoja hieman reilummin. Satakunnan ammattikorkeakoulussa liikkuvuus oli vuonna 2005 133 lähtevää opiskelijaa ja vastaava luku vuonna 2006 oli 145, joten kasvua oli tapahtunut 9 %. (Garam 2007, 5-9.)

Kansainvälisen liikkuvuuden aktiivisuutta voidaan tarkastella vertaamalla liikkuvien opiskelijoiden määrää suhteessa tilastovuonna opintonsa aloittaneiden uusien opiskelijoiden määrään. Ammattikorkeakouluissa tämä luku oli 12,1 %, eli joka kahdeksas opiskelija lähti ulkomaille suorittamaan osan tutkinnostaan. Ammattikorkeakouluissa

aktiivisinta kansainvälinen liikkuvuus oli matkailu-, ravitsemus- ja talousalalla (24,1 %) sekä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla (19,7 %). Tarkasteltaessa kansainvälistä liikkuvuutta alueittain voidaan todeta, että Etelä- ja Länsi-Suomen korkeakoulut lähettivät vaihto-opiskelijoita ulkomaille aktiivisemmin kuin Itä- ja Pohjois-Suomen korkeakoulut. (Garam 2007, 12–18.)

Hyvin suuri osa vaihtoon lähtevistä ammattikorkeakouluopiskelijoista (70,5 %) suuntasi Eurooppaan ja suosituimmat maat olivat Saksa, Britannia, Espanja, Ruotsi ja Ranska. Kiinnostus Euroopan maihin on kuitenkin hieman pienentynyt suomalaisopiskelijoiden keskuudessa, ja Aasian maat taas ovat kasvattaneet suosiotaan. Yleisimpinä liikkuvuusjärjestelyinä ulkomaille lähtevien opiskelijoiden keskuudessa ovat Erasmus 45 %, korkeakoulujen omat sopimukset 21 %, itsenäisesti vaihtopaikan järjestäminen (ns. free mover) 13 % sekä Nordplus 7 %. Kansainvälisen liikkuvuuden kesto ammattikorkeakouluissa oli keskimäärin 4,5 kuukautta. Satakunnan ammattikorkeakoulussa kansainvälisen liikkuvuuden kesto oli hieman pidempi, 5,1 kuukautta. (Garam 2007, 20–26.)

3.1.1 Opiskelijavaihtoon ulkomaille

Suomalaisella ammattikorkeakouluopiskelijalla on hyvät mahdollisuudet lähteä opiskelijavaihtoon ulkomaille suorittamaan osa kotimaisesta tutkinnosta. Useimmiten määräaikainen opiskelu ulkomaisessa korkeakoulussa kestää lukukauden tai kaksi. Opiskelija voi lähteä ulkomaille opiskelemaan joko vaihto-ohjelmien kautta tai järjestää vaihtopaikka omatoimisesti. Helpoin ja myös suosituin tapa lähteä ulkomaille on osallistua johonkin opiskelijavaihto-ohjelmaan. (www.maailmalle.net e.) Vaihto-ohjelmat perustuvat oppilaitoksen ulkomaalaisen oppilaitoksen kanssa solmimiin sopimuksiin, joissa on sovittu etukäteen, kuinka monta opiskelijapaikkaa sopimus koskee ja kuinka pitkältä vaihtoajasta on kyse. Vaihto-ohjelmiin osallistuvilta opiskelijoilta ei myöskään peritä lukukausimaksuja tai muita maksuja opetuksesta. (Myllykoski 1997, 88–89.)

Kuten jo aiemmin todettiin, suurin osa kansainvälisestä liikkuvuudesta tapahtuu Eurooppaan, ja yleisimpänä liikkuvuusjärjestelynä on Erasmus-ohjelma. Sen avulla tuetaan korkeakoulujen sekä keskinäistä että työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä ja lisää-

tään kansainvälisen liikkuvuuden määrää ja laatua Euroopassa. Erasmus-ohjelmaan kuuluvat kaikki EU:n jäsenvaltiot sekä Norja, Islanti, Liechtenstein ja Turkki. Myös Sveitsin ja joidenkin Balkanin maiden osallistumisesta neuvotellaan. Ohjelmassa on mukana yhteensä yli 3000 korkeakoulua 31 maassa, tällä hetkellä jo 90 % Euroopan korkeakouluista. (www.cimo.fi. b.)

Nordplus-ohjelmassa opiskelijalla on mahdollisuus lähteä suorittamaan vaihtojaksoaan Pohjoismaihin sekä Baltian maihin. Nordplus Korkeakoulutus on suunnattu kaikille osallistujamaiden korkeakouluille, ja sen tavoitteena on tukea liikkuvuutta, hankkeita ja verkostotoimintaa korkeakoulujen välillä. (www.cimo.fi. c.)

Magellan-yhteistyöverkoston avulla opiskelija voi lähteä vaihtoon Yhdysvaltoihin sekä Meksikoon. Magellan-yhteistyöverkoston kuuluvat tämän lisäksi Belgia, Hollanti, Saksa, Ranska, Itävalta, Espanja, Suomi sekä Iso-Britannia, jotka ottavat vastaan yhdysvaltalaisia ja meksikolaisia opiskelijoita. Suomesta Satakunnan ammattikorkeakoulu sekä Rovaniemen ammattikorkeakoulu kuuluvat tähän yhteistyöverkoston. (www.magellanonline.org.)

FIRST-ohjelmalla CIMO rahoittaa Suomen ja Venäjän lähialueiden korkeakoulujen verkosto-ohjelmaa, joka tukee opiskelija- ja opettajaliikkuvuutta korkeakouluissa. Ohjelma tarjoaa osallistuville korkeakouluille mahdollisuuden toteuttaa vaihtohankkeita joko nykyisten tai uusien yhteistyökumppaneitten kanssa. (www.cimo.fi d.)

Jos vaihto-ohjelmista tai -sopimuksista ei löydy sopivaa vaihtokohdetta, voi opiskelija lähteä vaihtoon ns. free moverina. Tämä kuitenkin edellyttää opiskelijaa etsimään vaihtopaikan itsenäisesti. Opiskelupaikan ja muiden järjestelyjen hoitaminen on opiskelijan omalla vastuulla. Opiskelijan on otettava huomioon myös mahdolliset lukukausimaksut. Päävastuu käytännön järjestelyissä ja tiedonhankinnassa on siis opiskelijalla itsellään. (www.maailmalle.net. a.)

3.1.2 Harjoitteluun ulkomaille

Kansainvälisessä harjoittelussa on tarkoitus työskennellä omalla alalla, ja sen tavoitteena on tukea opiskelijan opintoja sekä kasvattaa ammattitaitoa. Opiskelijan on mahdollista hakea harjoittelupaikkaa ulkomailta harjoitteluohjelman kautta tai itsenäisesti. Harjoitteluohjelmia tarjoavat mm. CIMO, oppilaitokset ja opiskelijajärjestöt. (www.maailmalle.net. b.) CIMOn kautta haettaviin harjoitteluvaihtopaikkoihin voivat hakea ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelijat sekä vastavalmistuneet (valmistumisesta on kulunut korkeintaan kaksi vuotta harjoittelun alkaessa). Harjoittelujakso voi kestää parista kuukaudesta 1,5 vuoteen ja sitä tuetaan CIMOn apurahalla tai siitä maksetaan harjoittelijan palkkaa. (www.cimo.fi. e.) CIMOn vaihto-ohjelmiin on haku neljä kertaa vuodessa. Tammi-helmikuussa haetaan harjoittelupaikkoja maakohtaisesti, ja tällöin harjoittelupaikat ovat vielä määrittelemättömiä. Helmi-maaliskuussa taas on haku tekniikan alan paikkoihin. Maalis-huhtikuussa sekä syys-lokakuussa on mahdollista hakea jo ennalta määriteltyihin paikkoihin, kuten edustustoihin, kauppakamareihin sekä kulttuuri-instituutteihin. (www.maailmalle.net. c.)

Korkeakouluopiskelijoille on mahdollista lähteä ulkomaille opintoihin kuuluvaan pakolliseen harjoitteluun myös Erasmus-ohjelman kautta. Harjoittelun tulee kestää vähintään kolme kuukautta ja sen tulee suuntautua toiseen Euroopan maahan. Vaatimuksena on, että perus- tai jatkotutkintoon suorittavalla opiskelijalla on vähintään vuoden opinnot takanaan omassa korkeakoulussaan. Harjoittelupaikoiksi soveltuvat yksityiset ja julkiset organisaatiot sekä yritykset. Harjoitteluvaihtoon lähtevälle opiskelijalla on mahdollisuus saada erillistä Erasmus-harjoitteluapurahaa. Erasmus-harjoitteluun liittyvästä apurahasta kerrotaan enemmän luvussa 4. (www.maailmalle.net. d.)

Harjoittelupaikkaa ulkomailta kannattaa etsiä myös itsenäisesti. Vinkkejä paikkojen etsintään saa työvoimatoimistoista, oman oppilaitoksen kansainvälisiä asioita hoitavilta henkilöiltä sekä esimerkiksi harjoitteluvastaavilta. Paljon tietoa harjoittelupaikoista tarjoavista tahoista löytyy myös Internetistä. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMOn kotisivuilla (www.cimo.fi) on paljon linkkejä harjoittelupaikan etsintään.

3.2 Kansainvälinen liikkuvuus ja sen merkitys työelämässä

Ammattikorkeakouluopiskelijoilla on hyvät valmiudet kasvattaa omaa kansainvälistä kokemustaan opiskeluaikanaan osallistumalla opiskelija- tai harjoitteluvaihtoon. Kansainvälisen liikkuvuuden vaikutukset eivät vaikuta ainoastaan yksilötasolla, sillä kansainvälistyvät yhteiskunnat tarvitsevat yhä enemmän kansainvälistä kokemusta ja työvoimaa, jolla on hyvä kielitaito (Myllykoski 1997, 12).

Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) julkaisemassa *Palvelut 2020 – Osaaminen kansainvälisessä palveluyhteiskunnassa* -loppuraportista käy ilmi hyvin selkeästi kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden lisääntyminen tulevaisuudessa. Raportissa on kuvattu palvelualojen toimintaympäristön keskeisiä muutostekijöitä tulevaisuudessa, ja yksi niistä on kansainvälistyminen. Suomalaiset palveluyritykset tulevat kansainvälistymään ja tarjoamaan palveluja ja palvelukonsepteja sekä kotimaisilla että ulkomaisilla markkinoilla. Myös työvoimassa sekä asiakaskunnassa on havaittavissa muutoksia, ja ne ovatkin muuttumassa entistä monikulttuurisemmiksi. Työvoiman liikkuvuus on lisääntynyt ja monen organisaation virallinen käyttökieli on englanti. Kansainvälistyminen ja monikulttuuristuminen luovat uusia haasteita asiakaspalveluun, jolloin työntekijöillä on oltava kyky ymmärtää erilaisia kulttuuritekijöitä. Kansainvälisen kokemuksen kartuttaminen on siis eduksi jo opiskeluaikana, koska tulevaisuudessa henkilöstöltä sitä yhä enemmän vaaditaan. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2006, 8-9.)

Kansainvälisen kokemuksen kartuttaminen osallistumalla opiskelija- tai harjoitteluvaihtoon voi avata tulevaisuudessa monia ovia työelämään siirryttäessä. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO on tutkinut suomalaisten työnantajien näkemyksiä ulkomailta opiskelun ja harjoittelun merkityksestä. Tutkimus osoitti, että kohtuullisen suuri osa kyselyyn vastanneista työnantajista ottaa ulkomailta suoritettua opiskelun tai harjoittelun huomioon rekrytoidessaan korkeakoulusta vastavalmistuneita. Automaattista merkitystä rekrytointitilanteessa sillä ei kuitenkaan ole. Kansainvälistymisen ja kansainvälisten valmiuksien kehittymisen kannalta ulkomailta opiskelua ja harjoittelua pidetään hyödyllisenä. (Garam 2005, 56–57.)

Korkeakoulusta vastavalmistuneen hakiessa tehtäviin, joissa on selkeästi kansainvälinen painotus, ulkomailta suoritettua opiskelusta tai harjoittelusta katsotaan olevan hyötyä.

Opiskelijan kansainvälisen kokemuksen konkreettiseen hyödyntämiseen liittyy myös se, onko toimipaikassa kansainvälistä toimintaa vai ei. Kansainvälisessä toiminnassa jo mukana oleva toimipaikka suhtautuu suopeammin ulkomailla suoritettuun opiskelu- tai harjoittelujaksoon. Kansainvälinen kokemus otetaan huomioon rekrytoinnissa, ja siitä koetaan olevan hyötyä työtehtävissä. Toimipaikat, joissa taas ei ole kansainvälistä toimintaa laisinkaan, kansainvälisen kokemuksen tuoma etu jää epäselväksi. (Garam 2005, 58.)

Tutkimuksen tässä kappaleessa käsiteltiin kansainvälistä liikkuvuutta koko Suomessa. Seuraavassa osiossa kerrotaan tarkemmin Satakunnan ammattikorkeakoulusta sekä sen kansainvälisestä toiminnasta.

4 SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU

Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) on Länsi-Suomen rannikolla sijaitseva monialainen ammattikorkeakoulu, jonka toiminta on vakinaistettu vuonna 1997. Koulutuksen lisäksi SAMKin tehtäviin kuuluvat alueyhteistyö sekä tutkimus- ja kehittämistoiminta. (www.samk.fi. b.) SAMKin toiminta-ajatuksena on olla verkostomaisesti toimiva korkeakoulu, joka vauhdittaa Satakunnan ja sen ympäristöalueiden kehittymistä kilpailukykyisenä ja kansainvälisenä alueena. SAMK tarjoaa koulutusta, joka valmentaa opiskelijoita tulevaisuuden työtehtäviin ja mahdollistaa ammatillinen kehittyminen. (www.samk.fi. a.)

SAMK tarjoaa koulutusta Satakunnan suurimmilla paikkakunnilla Porissa, Raumalla, Huittisissa, Harjavallassa sekä Kankaanpäässä. Koulutusta tarjoavia toimipisteitä on kymmenen. Kokonaisopiskelijamäärä SAMKissa on 6500 ja henkilökunnan määrä 520. Perustutkintokoulutusta on tarjolla 22 koulutusohjelmassa, joista 20 on suomenkielisiä ja kaksi englanninkielistä. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon voi suorittaa kuudessa koulutusohjelmassa, joita ovat Business Management and entrepreneurship, yrittäjyys ja liiketoimintaosaaminen, kuntoutus, terveyden edistäminen, automaatioteknolo-

gia sekä merenkulun hallinto. Koulutusohjelmat ovat työelämäpainotteisia, käytännöllisesti suuntautuneita korkeakoulututkintoja. Lisäksi SAMKin Täydennyskoulutuskeskus tarjoaa avointa ammattikorkeakouluopetusta, täydennyskoulutusta sekä erikoistumisopintoja. Toimialoja Satakunnan ammattikorkeakoululla on kolme: Liiketalous, matkailu ja kulttuuri, Sosiaali- ja terveys sekä Tekniikka ja merenkulku. (www.samk.fi. b.)

4.1 SAMKin kansainvälinen toiminta

Satakunnan ammattikorkeakoululla on laajat kansainväliset yhteydet ja partnerikouluverkostot useissa eri maissa sekä Euroopassa että sen ulkopuolella. SAMKissa tutkintoon suorittavilla opiskelijoilla on näin hyvät mahdollisuudet lähteä ulkomaille opiskelijavaihtoon, suorittamaan työharjoittelua tai tutustumaan ammattikorkeakoulussa opiskeleviin, eri maista ja kulttuureista tuleviin opiskelijoihin. SAMKin kansainväliseen toimintaan kuuluu opiskelija-, harjoittelija-, opettaja- sekä asiantuntijaliikkuvuutta, opetussuunnitelmien kansainvälistämistä, opetussisältöjen kehittämistä yhteistyössä ulkomaisien yhteistyötahojen kanssa sekä kehitys- ja tutkimusprojekteja. (www.samk.fi. c.)

Satakunnan ammattikorkeakoululle on laadittu erikseen kansainvälisen toiminnan strategia, jossa selvitetään kansainvälisen toiminnan perusta, sen keskeiset toimintamuodot sekä strategiset tavoitteet. Myös kansainvälisen toiminnan organisointi ja resursointi on käsitelty laaditussa strategiassa. Tämä strategia on nimetty SAMKin yhdeksi strategiseksi alueeksi opetuksen, tutkimuksen ja kehittämistoiminnan sekä aluekehitystoiminnan ohella. Kansainvälisen toiminnan tarkoituksena ei kuitenkaan ole erottua erillisenä osa-alueena, vaan tavoitteena on sen sisällyttäminen muiden toimintamuotojen luonnolliseksi osaksi. (www.samk.fi. d.)

Kansainvälisen toiminnan strategian mukaan monikulttuurisuus, oman ammatti-alan laaja-alainen tuntemus sekä kyky toimia kansainvälisessä toimintaympäristössä ovat ominaisuuksia, jotka kuuluvat kansainvälisyyteen. Kansainvälistyminen on nykyaikana hyvin tärkeää, ja sen korostaminen nousee suoraan kehittyvästä ja kansainvälistyvästä yhteiskunnasta, joka koskee niin Suomea kuin Satakuntaakin. Nykyaikana opiskelijoi-

den on osattava valmistuttuaan työskennellä monikulttuurisessa ja kansainvälisessä toimintaympäristössä, oli työpaikka sitten Satakunnassa, muualla Suomessa tai ulkomailla. Opiskelijoiden tulee olla ammattitaitoisia työskennellessään niin muuttuvassa toimintaympäristössä Euroopan yhteisellä työmarkkina-alueella kuin sen ulkopuolellakin, laajemmassa kansainvälisessä kanssakäymisessä. Vahva kansainvälinen osaaminen on myös tärkeä kilpailutekijä opiskelija- ja henkilökrytoinnissa. (www.samk.fi. d.)

Kansainvälisen toiminnan tarkoituksena on yhdistää se osaksi Satakunnan ammattikorkeakoulun toiminta-ajatusta, arvoja sekä strategisia päämääriä ja kriittisiä menestystekijöitä. Satakunnan ammattikorkeakoulun visiona on olla merkittävä eurooppalainen korkeakoulu, joka tuottaa työelämän arvostamaa osaamista. Kansainvälinen toiminta tukee tätä tavoitetta ylläpitämällä ja rakentamalla monipuolista partneriverkostoa, joka taas tarjoaa mahdollisuuksia opiskelija- ja henkilöstövaihtoihin, opetus- ja hankeyhteistyöhön, tutkimustoimintaan ja osaamisen siirtoon partnerikoulujen välillä. Kansainvälinen toiminta ja osaaminen ovat hyvin kiinteä osa Satakunnan ammattikorkeakoulun toiminta-ajatusta, opetusta, tutkimusta ja kehittämistoimintaa. (www.samk.fi. d.)

Kansainvälisen toiminnan keskeiset toimintamuodot Satakunnan ammattikorkeakoulussa on selvitetty myös laaditussa kansainvälisen toiminnan strategiassa. Näitä keskeisiä toimintamuotoja ovat kansainvälisyyskulttuurin vahvistaminen sekä SAMKissa että Satakunnan alueella, kansainvälisten partneriverkostojen luominen, ylläpitäminen ja niiden hyödyntäminen, opetuksen ja oppimisympäristön, tutkimuksen ja kehittämistoiminnan sekä täydennyskoulutuksen ja palvelutoiminnan kansainvälistäminen. Myös henkilöstön kansainvälisyysosaamisen kehittäminen on tärkeä osa toimintaa. Näiden keskeisten toimintamuotojen tarkoituksena on saavuttaa kokonaisvaltainen kansainvälinen osaaminen sekä korkeakoulussa että Satakunnan alueella. (www.samk.fi. d.)

4.2 Opiskelijavaihtoon ulkomaille Satakunnan ammattikorkeakoulusta

Satakunnan ammattikorkeakoulun jokaisella tutkintoon suorittavalla opiskelijalla on mahdollisuus lähteä opiskelijavaihtoon ulkomaille lukukaudeksi tai lukuvuodeksi (www.bit.spt.fi a). Se, kestääkö vaihtoaika koko lukuvuoden vai ainoastaan yhden luku-

kauden, riippuu opiskelijasta itsestään sekä hänen omista tavoitteistaan ja toiveistaan. Helpoin ja vaivattomin tapa on lähteä opiskelijavaihtoon johonkin SAMKIn useista partnerikouluista, joita on Pohjoismaissa, Euroopassa sekä Euroopan ulkopuolella mm. Venäjällä, Yhdysvalloissa, Meksikossa ja nykyisin myös Aasiassa. SAMK on osallisena monissa vaihto-ohjelmissa, joita ovat Erasmus-, Nordplus-, Magellan- ja FIRST-ohjelma. Tämän lisäksi SAMKilla on kahdenvälisiä sopimuksia venäläisten ja aasialaisten koulujen kanssa. Vaihtopaikan voi myös hankkia itsenäisesti, vaihto-ohjelmien ja muiden sopimusten ulkopuolelta eli lähteä vaihtoon ns. free-moverina. (www.samk.fi. c.)

Opiskelijavaihtoon voivat hakea minkä tahansa koulutusohjelman opiskelijat, jotka ovat opiskelleet SAMKissa vähintään yhden vuoden ajan. Yleensä hakuaika seuraavan lukuvuoden vaihtopaikkoihin on alkuvuodesta, tammi-helmikuun aikana. Haettavissa olevat vaihtopaikat ulkomaalaisissa partnerikouluissa esitellään hakukaudella SAMKIn kotisivuilla Internetissä. Opiskelijan on otettava huomioon, että alkuvuoden hakuaikana ovat tarjolla sekä seuraavan syyslukukauden että seuraavan vuoden kevätlukukauden vaihtopaikat. Opiskelijan on siis syytä tutustua partnerikoulujen tarjontaan jo hyvissä ajoin ennen hakuajan alkua, koska suosituimmat paikat täyttyvät nopeimmin. Jos täyttämättömiä vaihtopaikkoja jää jäljellä, nämä pyritään täyttämään ns. toisella hakukierroksella. Tästä syystä opiskelijoiden onkin tarkkaan suunniteltava alkuvuoden aikana seuraavan lukuvuoden sisältöä. (www.samk.fi. c.)

Ensimmäinen vaihe ulkomailla suoritettavan vaihtoajan suunnittelussa on omien kansainvälistymistavoitteiden selvittäminen. Opiskelijan on syytä miettiä, miksi haluaa lähteä ulkomaille vaihtoon. Hänen on tarkasteltava omasta näkökulmastaan, onko syynä lähtöön kielitaidon, kulttuurituntemuksen ja yhteistyötaitojen parantaminen, oman alan opintojen syventäminen ulkomaisessa partnerikoulussa vai kenties eläminen sekä selviytyminen kansainvälisessä ympäristössä ja vieraassa kulttuurissa. Vaihdon ajankohta on syytä suunnitella huolella sekä huomioon on myös otettava ulkomailta paluun jälkeinen opiskelu; miten opinnot edistyvät varsinkin, jos paluu ajoittuu keskelle lukukautta. (www.samk.fi. c.)

Ulkomaisten vaihtopaikkojen opiskelijavalinnassa otetaan huomioon opiskelijan opintomenestys SAMKissa (opintopisteiden määrä suhteessa opiskeluvuosiin). Lisäksi opis-

kelijavalinnan kriteereinä ovat kohdemaassa tarvittava kielitaito, vaihtokohteen soveltuvuus hakijan opintoihin sekä opiskelijan omat perustelut vaihtoon lähdön hyödyllisyydestä. Hakijan englannin kielen taidon on syytä olla vahva, sillä se on monessa paikassa opiskelukielenä. Myös muu kielitaito, esimerkiksi kohteen virallinen kieli, katsotaan eduksi. Lopullisen opiskelijavalinnan tekee kuitenkin vastaanottava, ulkomaalainen partnerikorkeakoulu. Ulkomailla, opiskelijavaihdossa suoritettut opinnot luetaan osaksi kotimaista tutkintoa. Tästä syystä opiskelijavaihtoon hyväksytyn opiskelijan tulee keskustella oman koulutusohjelmavastaavansa kanssa ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisesta SAMKin tutkintoon, sillä hyvin suunniteltu vaihtojakso ei pidennä opiskeluaikaa kotimaassa. (www.samk.fi. c.)

Lähtiessään opiskelijavaihtoon johonkin SAMKin partnerikorkeakouluista opiskelija on vapautettu kyseisen korkeakoulun lukukausimaksuista, jotka voivat olla hyvinkin kalliita. Lukukausimaksuja ei peritä, kun liikkuvuus tapahtuu ulkomaisen korkeakouluun, jolla on opiskelijavaihdon sisältämä sopimus SAMKin kanssa. Lukukausimaksuja ei peritä myöskään, mikäli opiskelija lähtee vaihtoon opiskelijavaihto-ohjelmien kautta. Vaihto-ohjelmiin osallistuville myönnetään myös apurahaa, jonka suuruus riippuu sekä ohjelmasta että vaihtoajasta. Erasmus-ohjelman avulla ulkomaille lähteville opiskelijoille myönnetään apurahaa 900–1500€ riippuen vaihtoajan pituudesta (3kk-11kk). Venäjälle, Aasiaan ja Yhdysvaltoihin suuntautuvan vaihdon apuraha on 1000€. Pohjoismaihin suuntautuva Nordplus-ohjelman apuraha maksetaan Pohjoismaiden ministerineuvostolta. (www.samk.fi. e.)

4.3 Työharjoitteluun ulkomaille Satakunnan ammattikorkeakoulusta

Satakunnan ammattikorkeakoulussa tutkintoaan suorittavilla opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa opintoihin kuuluva, pakollinen työharjoittelu myös ulkomailla. Ulkomailta suoritettu, kansainvälinen harjoittelu kasvattaa kielitaitoa ja kulttuuriosaamista sekä oman alan osaamista. Harjoittelujakso ulkomailla parantaa myös opiskelijan ansioluetteloa ja antaa näin hyvän kilpailuedun työelämään siirryttäessä. Harjoittelupaikkoja on syytä etsiä aktiivisesti itse, ja vinkkejä hakemiseen voi kysyä toimialan ja toimipisteen kv-yhdyshenkilöiltä tai harjoitteluvastaavilta. (www.bit.spt.fi. b.)

Harjoittelun tarkoituksena on, että opiskelija osaa soveltaa ammattikorkeakoulussa opittuja tietoja ja taitoja työelämässä. Harjoittelun tulee liittyä omaan koulutusalaan, ja sen voi suorittaa yrityksessä, julkisyhteisössä tai muussa soveltuvassa organisaatiossa. Harjoittelun laajuus on 30 opintopistettä, jolloin harjoittelun kestoksi tulee noin viisi kuukautta tai 800 tuntia. Osan harjoittelusta voi myös tehdä osa-aikatyönä. Pääsääntöisesti harjoittelu suoritetaan yhdessä jaksossa. (www.bit.spt.fi. c.)

Eri koulutusohjelmien opiskelijat suorittavat harjoittelunsa hieman eri aikoihin. Liiketalouden opiskelijat voivat suorittaa harjoittelunsa toisen opiskeluvuoden keväällä, mutta on otettava huomioon, että suuntaavia ammattiopintoja on oltava suoritettuna vähintään 15 opintopistettä. Matkailun ja viestinnän opiskelijoiden harjoittelu sijoittuu kolmannen vuoden keväälle, ja tietojenkäsittelyssä harjoittelujakso on kolmannen vuoden syksyllä. (www.bit.spt.fi. c.)

Kansainväliseen, ulkomailla suoritettavaan harjoitteluun on mahdollista hakea apurahaa. Myönnettävän apurahan ehtona on, että harjoittelu on osa opintoja ja se tuottaa opintopisteitä harjoittelujakson aikana. Ehtona on myös, että harjoittelujakson tulee kestää vähintään kolme kuukautta. Apurahaa maksetaan enintään kuudelle kuukaudella ja maksettavat rahasummat vaihtelevat lukuvuosittain. Euroopassa suoritettavaan palkattomaan työharjoitteluun voi hakea Erasmus-harjoitteluapurahaa, jonka suuruus on 300€ kuukaudessa. Lisäksi opiskelijalle maksetaan SAMKin myöntämää kv-harjoitteluapurahaa, jonka suuruus on 400€ kuukaudessa kolmelta ensimmäiseltä kuukaudelta. Seuraavilta kuukausilta apuraha on 300€/kk aina kuuteen kuukauteen asti. (www.samk.fi. f.)

Jos ulkomailla suoritettava työharjoittelu on palkallista, Erasmus-harjoitteluapurahaa saa 300€/kk ja SAMKin kv-harjoitteluapurahaa kertakorvauksena 500€. Euroopan ulkopuolella tapahtuvaan työharjoitteluun SAMK myöntää kv-harjoitteluapurahoja. Jos harjoittelu on palkaton tai palkan suuruus jää alle 300€:n kuukaudessa, apurahan suuruus on 400€/kk ensimmäiseltä kolmelta kuukaudelta ja seuraavilta kuukausilta 300€/kk aina kuuteen kuukauteen asti. Lisäksi Euroopan ulkopuolelle ja Islantiin lähteville harjoitteluun suorittaville opiskelijoille maksetaan 200€:n kertakorvaus korkeampien matkustuskustannusten vuoksi. Harjoittelun ollessa palkallista SAMK maksaa 500€:n kertakorvauksen. Opiskelijan tulee huomioida myös se, että jos hänelle on myönnetty mui-

ta apurahoja ulkomailla suoritettavan harjoittelujakson ajaksi, ne otetaan huomioon harjoitteluajan palkkana. Näin ollen opiskelija on oikeutettu samaan ainoastaan SAMKIn 500€ kertakorvauksen. (www.samk.fi. f.) Yhteenveto kansainväliseen harjoitteluun maksettavista apurahoista esitetään seuraavassa taulukossa (Taulukko 1).

Taulukko 1. Yhteenveto kansainvälisen harjoittelun apurahoista.

Harjoittelun kesto	Erasmus palkaton	Erasmus palkallinen	Ei-Erasmus palkaton	Ei-Erasmus palkallinen
3kk	2100€	1400€	1200€ + 200€	500€
4kk	2700€	1500€	1500€ + 200€	500€
5kk	3300€	1800€	1800€ + 200€	500€
6kk	3900€	2100€	2100€ + 200€	500€

5 VUODEN 2002 SELVITYS KANSAINVÄLISEN LIIKKUVUUDEN ESTEISTÄ SAMKISSA

Kansainvälisen liikkuvuuden esteistä on tehty Satakunnan ammattikorkeakoulussa aikaisemmin selvitys, joka valmistui vuonna 2002, ja jonka toteutti lehtori Viveka Höijer-Brear. Selvityksen avulla pyrittiin kartoittamaan opiskelijoiden näkemyksiä siitä, mitkä asiat koetaan kansainvälisen liikkuvuuden esteiksi henkilökohtaisesti ja omassa opiskelijaryhmässä. Lisäksi selvitettiin kansainvälisen liikkuvuuden edellytyksiä. (Höijer-Brear 2002, 6.)

Kysely oli suunnattu tuolloin kaikille toimialoille ja toimipisteille, joten se oli laajuudeltaan paljon omaa tutkimustani laajempi. Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeen avulla, ja tutkimuksen perusjoukon muodostivat kaikki vuosina 1998, 1999 ja 2000 opintonsa aloittaneet 3667 opiskelijaa. Kyselylomakkeita palautui ainoastaan 1144 eli kyselyn vastausprosentti oli 31. Vastaajista 25,2 % (290 opiskelijaa) oli liiketalouden ja matkailun alalta sekä kulttuurialalta vain 0,9 % (10 opiskelijaa), jotka olivat viestinnän opiskelijoita LIPOn toimipisteestä. Matkailun koulutusohjelmasta kyselyssä oli mukana ainoastaan 2 opiskelijaa. Tästä syystä koulutusalaakohtaisessa tilastoanalyysissä ei voitu tar-

kastella kulttuuri- ja matkailualan opiskelijoita. Toimipistekohtaisessa tarkastelussa nämä vastaajat olivat mukana. LIPOn toimipisteen osuus vastanneista oli 12 %. (Höijer-Brear 2002, 6-8.)

Tutkimustuloksista selvisi, että merkittävimmät henkilökohtaiset esteet kansainväliselle liikkuvuudelle olivat taloudellinen tilanne, henkilökohtainen elämäntilanne, tiedon puute, tahto valmistua nopeasti sekä riittämätön kielitaito. Niin ikään, kansainvälisen liikkuvuuden edellytyksissä edellä mainitut seikat nousivat tärkeimmiksi edellytyksiksi, jotta ulkomailla suoritettavaan kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun lähdettäisiin. (Höijer-Brear 2002, 32.)

6 KANSAINVÄLISEN LIIKKUVUUDEN ESTEET LIPON KOULUTUSOHJELMISSA

Tässä tutkimuksessa käytetään kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Kvantitatiiviseen eli määrälliseen tutkimusmenetelmään päädyttiin, koska tutkimukseen valittu perusjoukko on melko suuri. Kyselylomakkeen avulla on mahdollista saada paljon vastauksia, mikä on tärkeää tässä tapauksessa, sillä tutkimuksen kohteena ovat LIPOn toimipisteen jokaisen koulutusohjelman, toisen ja kolmannen vuoden opiskelijat. Tutkimus toteutettiin sähköisesti kyselylomakkeen avulla.

Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen avulla selvitetään lukumääriin ja prosentiosuuksiin liittyviä kysymyksiä sekä eri asioiden välisiä riippuvuuksia tai tutkittavassa ilmiössä tapahtuneita muutoksia. Jotta kvantitatiivinen tutkimus voidaan toteuttaa, se vaatii riittävän suuren ja edustavan otoksen. (Heikkilä 2004, 16.) Tutkimukseen tarvittava aineisto voidaan kerätä valmiista rekistereistä ja tilastoista tai aineisto voidaan myös kerätä itse kyselylomakkeella tai systemaattisella havainnoinnilla. Määrällisessä tutkimusmenetelmässä kyselylomakkeen käyttö on tavallisin tapa kerätä tarvittavaa aineistoa. (Vilkkä 2005, 73.)

Määrällisessä tutkimuksessa käytetään yleensä standardoituja kyselylomakkeita, joissa on siis valmiit vastausvaihtoehdot. Asioita kuvataan numeeristen suureiden avulla ja tutkimustuloksia havainnollistetaan erilaisilla graafisilla taulukoilla. Vaarana kuitenkin on, että tutkija ei pääse riittävän syvälle tutkittavien maailmaan, jolloin tutkimus jää hyvin pinnalliseksi. Tässä tapauksessa tutkija saattaa tehdä vääriä tulkintoja tutkimustuloksistaan, varsinkin jos tutkittava aihe on outo itse tutkijalle. Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä vastaa kysymyksiin ”Mikä? Missä? Paljonko? Kuinka usein?”. (Heikkilä 2004, 16–17.)

Kvantitatiivisen tutkimuksen keskeisinä piirteinä ovat johtopäätökset aiemmista tutkimuksista ja aiemmat teoriat sekä hypoteesien esittäminen ja käsitteiden määrittely. Keskeistä on myös se, että aineiston keruusta on tehty suunnitelma, jossa on tärkeää ottaa huomioon havaintoaineiston soveltuvuus määrälliseen, numeeriseen mittaamiseen. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkittavien henkilöiden valinta ja otantasuunnitelmat ovat hyvin tarkat. Muuttujien muodostaminen taulukoiksi ja aineiston saattaminen tilastollisesti käsiteltävään muotoon sekä päätelmien teko havaintoaineiston tilastolliseen analysointiin perustuen ovat myös keskeisiä kvantitatiivisen tutkimuksen piirteitä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 136.)

6.1 Kyselylomakkeen laadinta

Kyselylomake on olennainen osatekijä kysely- ja haastattelututkimuksissa. Kyselylomaketta laadittaessa kysymykset kannattaa suunnitella huolellisesti, jotta virheitä välttäisiin tutkimustuloksia koottaessa. Lomakkeen suunnittelu edellyttää kirjallisuuteen tutustumista, tutkimusongelman pohtimista ja täsmentämistä, käsitteiden määrittelyä ja tutkimusasetelman valintaa. Tutkijan on otettava huomioon myös se, miten tutkimusaineisto tullaan käsittelemään. Kysymyksiä ja niiden vastausvaihtoehtoja suunniteltaessa on selvitettävä, kuinka tarkkoja vastauksia halutaan ja kuinka tarkkoja vastauksia on mahdollista saada. Ennen kuin kyselylomakkeen laadinta aloitetaan, on tutkimuksen tavoite oltava täysin selvillä, eli tutkijan on tiedettävä, mihin kysymyksiin hän hakee vastauksia. Tutkijan on myös varmistettava, että tutkittava asia saadaan selvitettyä tutkimuslomakkeen kysymysten avulla. (Heikkilä 2004, 47.)

Kyselylomakkeessa esitetyt kysymykset pitää aina pystyä perustelemaan vasten tutkimukseen valittua teoreettista viitekehystä ja tutkimuksen tavoitteita. Kyselylomakkeessa ei siis kysytä asioita mielivaltaiseen tyyliin, mitä olisi ”kiva kysyä” tai ”tietää”. Tämän takia on tärkeää, että teoreettinen viitekehys ja keskeiset käsitteet ovat määritelty ennen kyselylomakkeen suunnittelun aloittamista. Kyselylomakkeen suunnittelussa on myös hyvä tutustua laajemmin tutkimuksen aihepiiriä koskevaan teoriakirjallisuuteen sekä aiempiin tutkimuksiin. (Vilka 2005, 81.)

Hyvät kysymykset ja oikea kohderyhmä ovat tutkimuksen onnistumisen perusedellytykset. Vastaaajat päättävät hyvin pitkälti mm. kyselylomakkeen ulkonäön perusteella, vastaavatko he kyselyyn. Tämän takia kyselylomakkeen ulkoasu on hyvin tärkeä tekijä lomaketta suunniteltaessa. Hyvä kyselylomake on selkeä, siisti ja houkuttelevan näköinen, teksti ja kysymykset ovat hyvin aseteltu ja vastausohjeet ovat yksiselitteiset ja selkeät. Kysymyksissä kysytään vain yhtä asiaa kerrallaan ja kysymykset etenevät loogisesti asiasta toiseen. Samaa aihetta koskevat kysymykset ovat ryhmitelty kokonaisuudeksi, joilla voi olla myös selkeät otsikot. Kyselylomakkeen alkuun on hyvä laittaa helppoja kysymyksiä, joiden avulla pyritään herättämään vastaajan mielenkiinto tutkimusta kohtaan. Kyselylomake ei saa myöskään olla liian pitkä, eli jokaisen kysymyksen tarpeellisuus harkitaan tarkkaan. (Heikkilä 2004, 48–49.)

6.2 Kyselylomaketutkimuksen edut ja haitat

Kyselytutkimuksen etuna on se, että sen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Kyselyyn voidaan saada mukaan paljon henkilöitä ja heiltä voidaan kysyä monia asioita kerralla. Kyselylomake on tehokas tapa, sillä se säästää tutkijan aikaa sekä vaivannäköä. Huolellisesti suunnitellun kyselylomakkeen avulla saatu aineisto on helppo käsitellä tallennettuun muotoon ja analysoida se tietokoneen avulla. (Hirsjärvi ym. 2007, 190.) Kyselylomake voidaan lähettää vastaajille sähköpostitse tai se voi olla saatavilla Internetissä. Etukäteen on kuitenkin varmistettava, että perusjoukkoon kuuluvilla henkilöillä, joilta aineisto kerätään, on mahdollisuus sähköpostiin tai Internetin käyttöön. (Vilka 2005, 74.)

Kyselylomaketutkimukseen liittyy myös haittoja. Tutkija ei voi olla varma siitä, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen, eli ovatko he vastanneet kysymyksiin rehellisesti ja huolellisesti. Kysymysten väärinymmärryksiä on myös vaikea kontrolloida. Joissakin tapauksissa vastaamattomuus eli kato voi nousta hyvinkin suureksi. (Hirsjärvi ym. 2007, 190.) Sähköposti- ja Internetkyselyyn liittyy myös ongelmia, sillä vastaajan anonymiteetin turvaaminen on vaikeaa. Sähköpostiosoite usein paljastaa vastaajan ja Internetiin vastanneen tietokone voidaan myös paikallistaa sen IP-numeron eli Internet protokollanumeron perusteella. (Vilkkä 2005, 75.)

7 TUTKIMUSTULOSTEN TARKASTELU

Tutkimuksen aiheena oli selvittää Satakunnan ammattikorkeakoulun Liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Porin toimipisteen opiskelijoiden näkemyksiä kansainvälisen liikkuvuuden esteistä. Tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, eli se toteutettiin sähköisenä kyselynä.

Valitulle perusjoukolle lähetettiin sähköposti, josta pääsi linkin kautta vastaamaan kyselyyn. Valitun perusjoukon muodostivat LIPOn toimipisteen, liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän koulutusohjelmien toisen ja kolmannen vuoden opiskelijat, joita kyselyn toteutuksen hetkellä oli läsnä olevina opiskelijoina 297. Kysely toteutettiin 28.2.–11.3.2008, jonka välisenä aikana vastauksia saatiin 118 kpl. Näin ollen vastausprosentti oli 40.

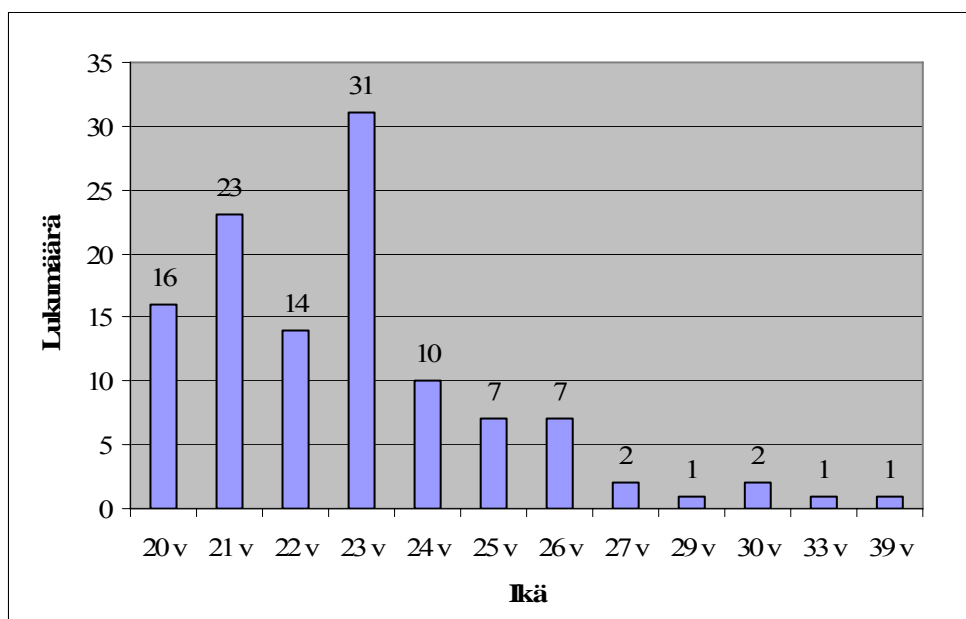
7.1 Tutkimustulokset

Tutkimusta varten suunniteltiin kyselylomake (Liite 1), johon SAMKin LIPOn toimipisteen opiskelijat vastasivat. Hyväksytyjä vastauksia saatiin 118 kpl. Suurin osa tutkimustuloksista on havainnollistettu Excel-ohjelman avulla tehdyin diagrammeihin. Vastaukset on esitetty diagrammeissa pääosin lukumäärin. Tekstiosassa tutkimustulokset on

kerrottu prosenttein. Prosenttiluvun perään on merkitty sulkeisiin vastausten lukumäärä. Poikkeuksena ovat kuviot vastaajien sukupuolesta, koulutusohjelmasta sekä opintojen aloitusvuodesta, jotka on esitetty prosentteina. Myös koulutusohjelmakohtaisia esteitä tarkastellessa vastaukset on esitetty diagrammeissa prosenttiluvuin. Kyselyssä oli kuusi osaa, jotka käydään seuraavaksi vaiheittain läpi.

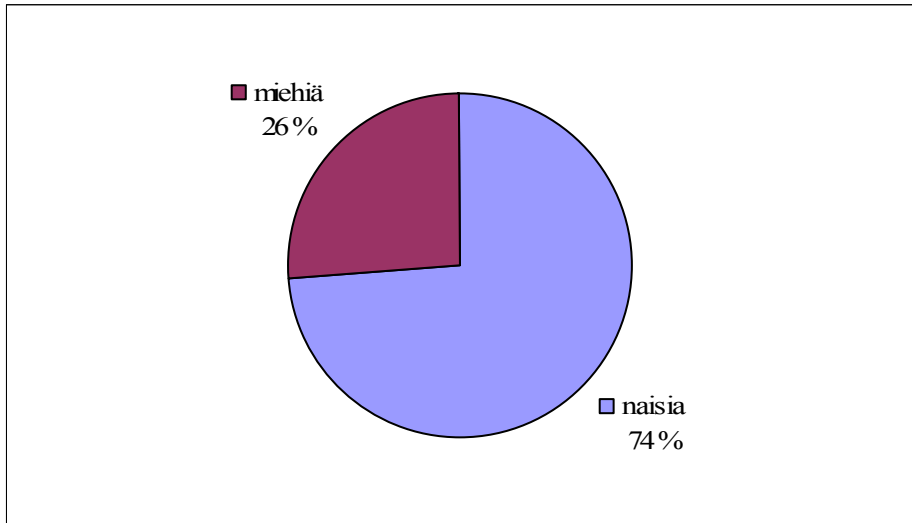
7.1.1 Taustatiedot

Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin vastaajien ikää. Vastausvaihtoehtoja ei annettu, vaan vastaaja merkitsi ikänsä. Suurin osa vastanneista oli iältään 23-vuotiaita, joita oli 26 % (31 vastaajaa) kyselyyn osallistuneista opiskelijoista (Kuvio 1). Toiseksi eniten oli 21-vuotiaita, joita oli 19 % (23). Kolmanneksi eniten oli 20-vuotiaita opiskelijoita. Heitä oli 14 % (16), ja lähes saman verran tutkimukseen osallistui 22-vuotiaita eli 22 % (14). Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 8 % (10) oli 24-vuotiaita. Opiskelijoista 6 % (seitsemän) oli 25-vuotiaita ja saman verran myös 26-vuotiaita 6 % (seitsemän). 27-vuotiaita taas oli vain kaksi, kuten myös 30-vuotiaita. Vastanneista opiskelijoista yksi oli 29-vuotias, yksi 33-vuotias ja yksi 39-vuotias.

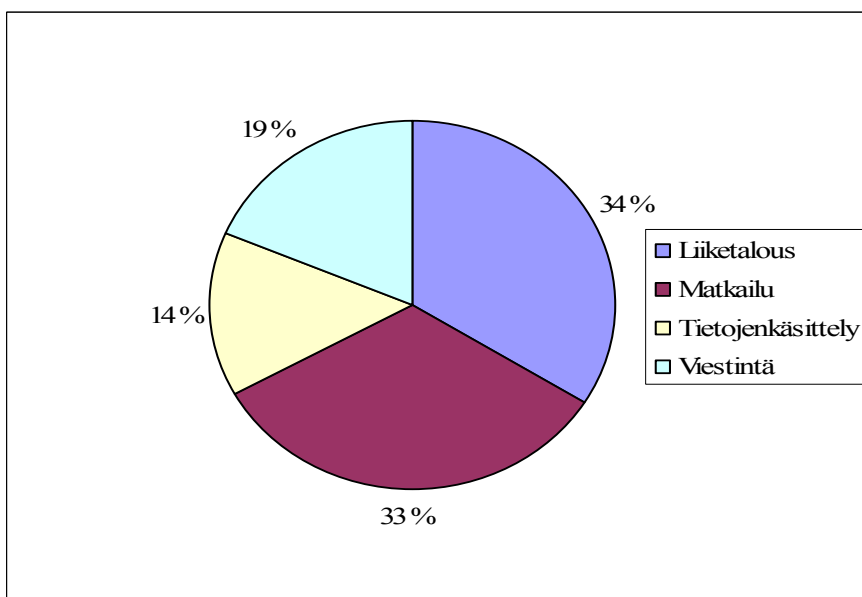
Kuvio 1. Vastaajien ikäjakauma.

Toisessa kysymyksessä kysyttiin vastaajien sukupuolta. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 74 % (87 vastaajaa) oli naisia ja 26 % (31) miehiä (Kuvio 2).

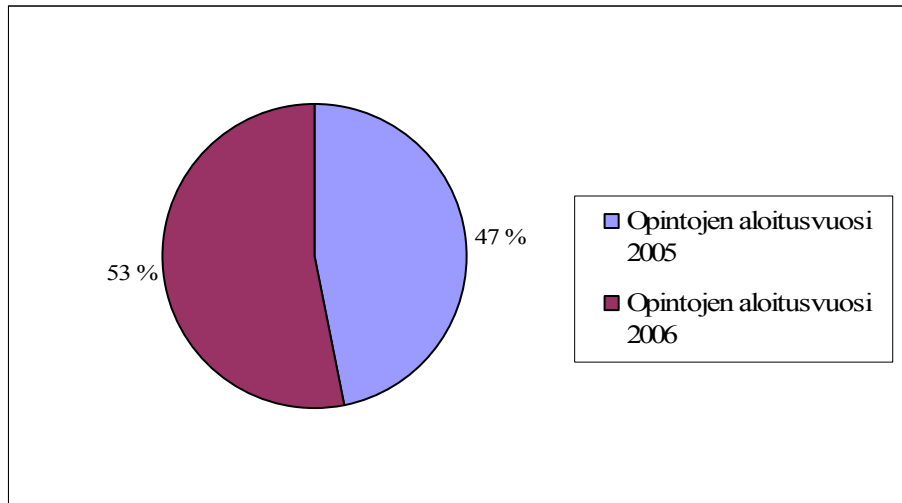
Kuvio 2. Vastaajien sukupuoli.

Seuraavaksi selvitettiin, mihin koulutusohjelmaan opiskelija kuuluu. Eniten vastaajia eli 34 % (40 vastaajaa) oli liiketalouden koulutusohjelmasta ja matkailun koulutusohjelmasta 33 % (39) (Kuvio 3). Viestinnän opiskelijoita oli 19 % (22) ja tietojenkäsittelyn koulutusohjelmasta 14 % (17).

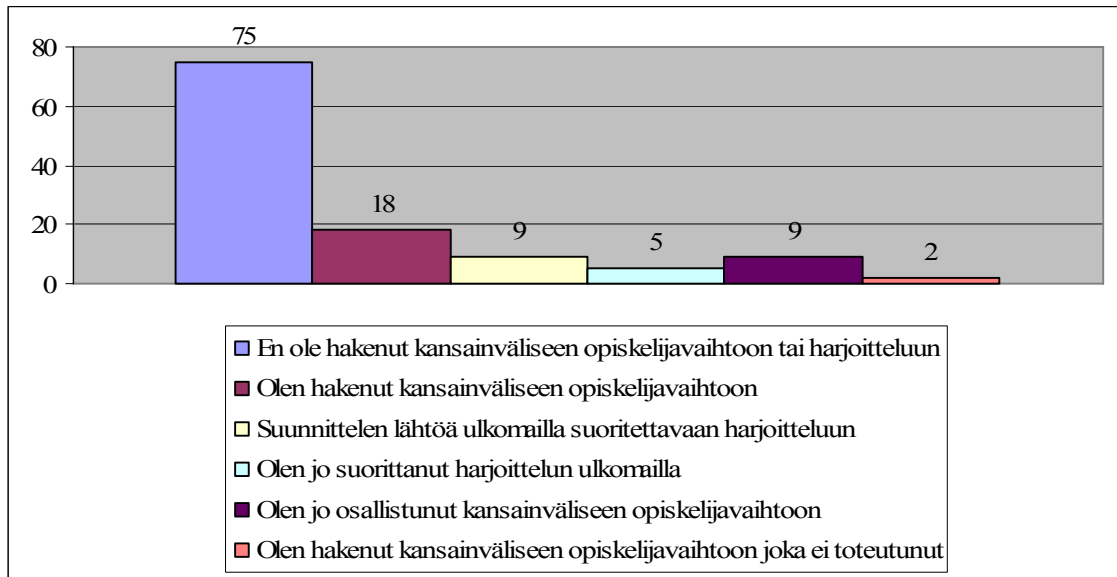
Kuvio 3. Vastaajien koulutusohjelma.

Tutkimuksen perusjoukon muodostivat liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän toisen ja kolmannen vuoden opiskelijat. Vastaajilta kysyttiin myös heidän opintojensa aloitusvuotta. Vastaajista 53 % (62 vastaajaa) oli aloittanut opiskelunsa 2006, ja vuonna 2005 aloittaneita oli 47 % (56 vastaajaa) (Kuvio 4).

Kuvio 4. Opintojen aloitusvuosi.

Tutkimuksessa selvitettiin myös se, onko opiskelija jo osallistunut tai hakenut kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista suurin osa eli 64 % (75) ei ollut hakenut kumpaankaan (Kuvio 5). Kansainväliseen opiskelijavaihtoon oli hakenut 15 % (18 opiskelijaa) vastanneista. 8 % (yhdeksän opiskelijaa) oli jo osallistunut kansainväliseen opiskelijavaihtoon, ja saman verran, yhdeksän opiskelijaa, suunnittelee lähtöä ulkomaille suorittettavaan harjoitteluun. Harjoittelun ulkomaille suorittaneita oli 4 % (viisi). Vastanneista opiskelijoista kaksi oli hakenut kansainväliseen opiskelijavaihtoon, joka ei kuitenkaan ollut toteutunut.

Kuvio 5. Osallistuminen tai hakeminen kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun.

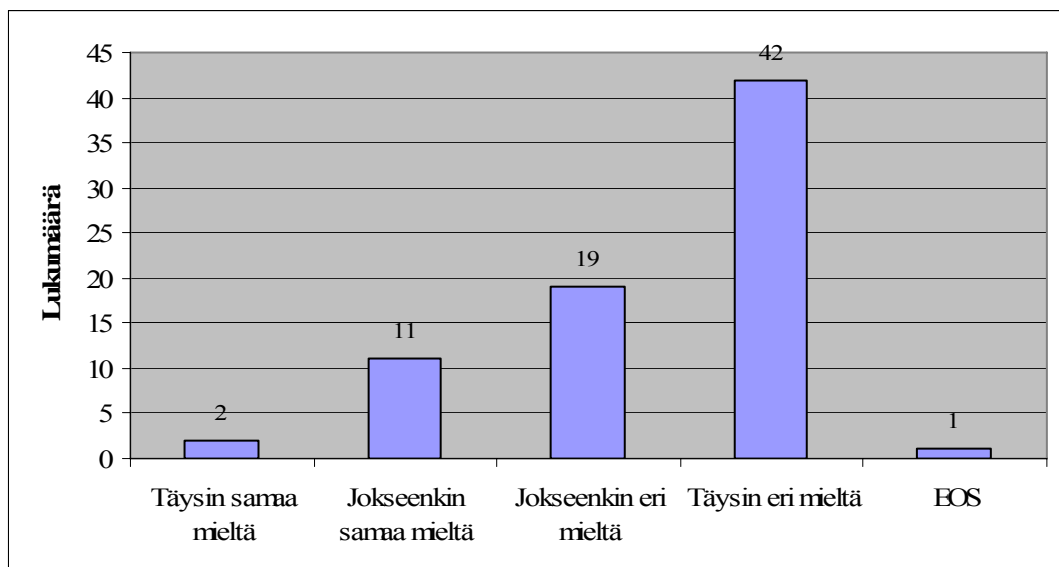
7.1.2 Henkilökohtaiset kansainvälisen liikkuvuuden esteet

Tutkimuksella selvitettiin kansainvälisen liikkuvuuden henkilökohtaisia esteitä. Tässä osiossa esitettiin 11 erilaista väittämää, joihin vastaajat merkitsivät oman mielipiteensä käyttäen asteikkoa täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä, täysin eri mieltä tai ei osaa sanoa. Esitetyt väittämät olivat seuraavat: kielitaitoni ei ole riittävän hyvä, taloudellisen tilanteeni takia ei ole mahdollista lähteä, perhesyyt tai elämäntilanne estävät lähtöni, minulla ei ole tarpeeksi tietoa opiskelijavaihtomahdollisuuksista, minulla ei ole tarpeeksi tietoa ulkomaisista harjoittelupaikoista, en halua viivästyttää valmistumistani ammattikorkeakoulusta, en ole vakuuttunut kansainvälisen opiskelijavaihdon hyödyllisyydestä, en ole vakuuttunut kansainvälisen harjoittelun hyödyllisyydestä, en ole löytänyt sopivaa ulkomaista opiskelijavaihtopaikkaa, en ole löytänyt sopivaa ulkomaista harjoittelupaikkaa ja SAMK:n tämänhetkiset partnerikoulut eivät ole kiinnostavia.

Henkilökohtaisia kansainvälisen liikkuvuuden esteitä kysyttiin vain niiltä opiskelijoilta, jotka eivät ole osallistuneet tai hakeneet kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitte-

luun. Näitä opiskelijoita oli 75 kaikista kyselyyn vastanneista. Ne opiskelijat, jotka olivat jo osallistuneet tai hakeneet kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun eivät vastanneet tähän osioon, jossa selvitettiin henkilökohtaisia kansainvälisen liikkuvuuden esteitä.

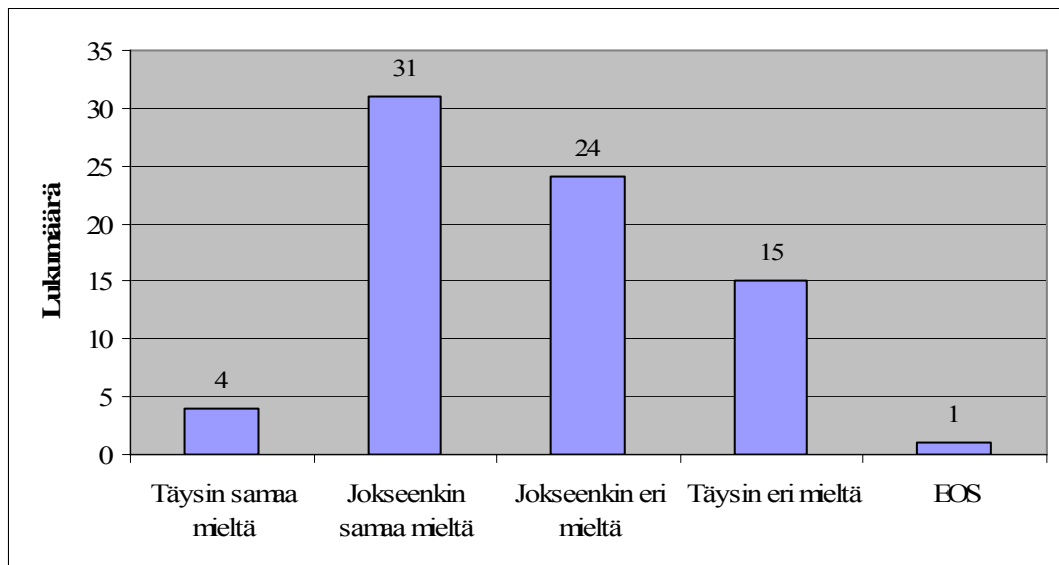
Ensimmäinen väittämä koski omaa kielitaitoa. Vastaajien piti arvioida, onko heidän kielitaitonsa riittävä. Vastaajista suurin osa eli 56 % (42 opiskelijaa) piti kielitaitoaan riittävän hyvänä (Kuvio 6). Tutkimukseen osallistuneista 25 % (19) oli jokseenkin eri mieltä väittämästä, että kielitaito ei ole riittävän hyvä. Ainoastaan 3 % (kaksi) opiskelijoista oli täysin samaa mieltä ja 15 % (11) jokseenkin samaa mieltä. Tämän perusteella voidaankin todeta, että opiskelijat pitävät kielitaitoaan riittävän hyvänä eivätkä koe sitä lähdön esteeksi.

Kuvio 6. Kielitaitoni ei ole riittävän hyvä.

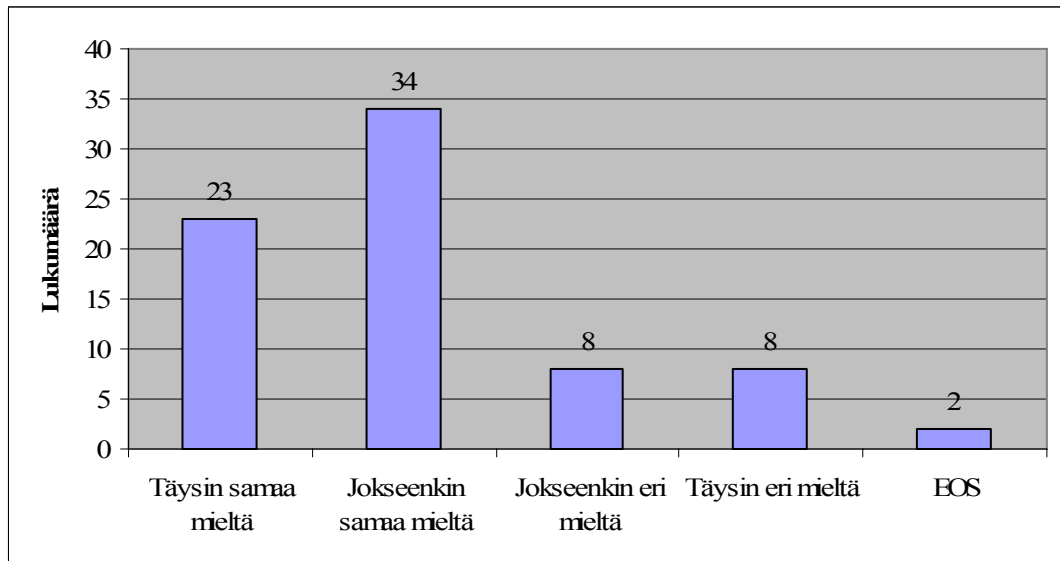
Seuraava väittämä koski vastaajan henkilökohtaista taloudellista tilannetta lähdön esteenä. Opiskelijoista 41 % (31) oli jokseenkin samaa mieltä, että oma taloudellinen tilanne ei ole riittävän hyvä, jotta ulkomaille voitaisiin lähteä (Kuvio 7). 5 % (neljä) tutkimukseen osallistuneista oli täysin samaa mieltä. 32 % (24 vastaajaa) oli jokseenkin eri mieltä ja 20 % (15) täysin eri mieltä. Vastauksista vain yksi oli ”ei osaa sanoa”.

Taloudelliset syyt koettiin Höijer-Brearin selvityksessä yhdeksi merkittävimmäksi henkilökohtaiseksi ulkomaisen opiskelijaharjoittelun tai -vaihdon esteeksi (2002, 32). Nyt suoritetun tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että opiskelijan taloudellinen tilanne ei enää nykyisin ole niin merkittävä kotimaahan jäämisen syy. Osalle opiskelijoista 47 % (35 vastaajaa) taloudellinen tilanne on kuitenkin edelleen este, mutta lähes yhtä suuri osa 52 % (39 vastaajaa) taas ei katsonut taloudellisten seikkojen estävän ulkomaille lähtöä.

Kuvio 7. Taloudellisen tilanteeni takia ei mahdollista lähteä.

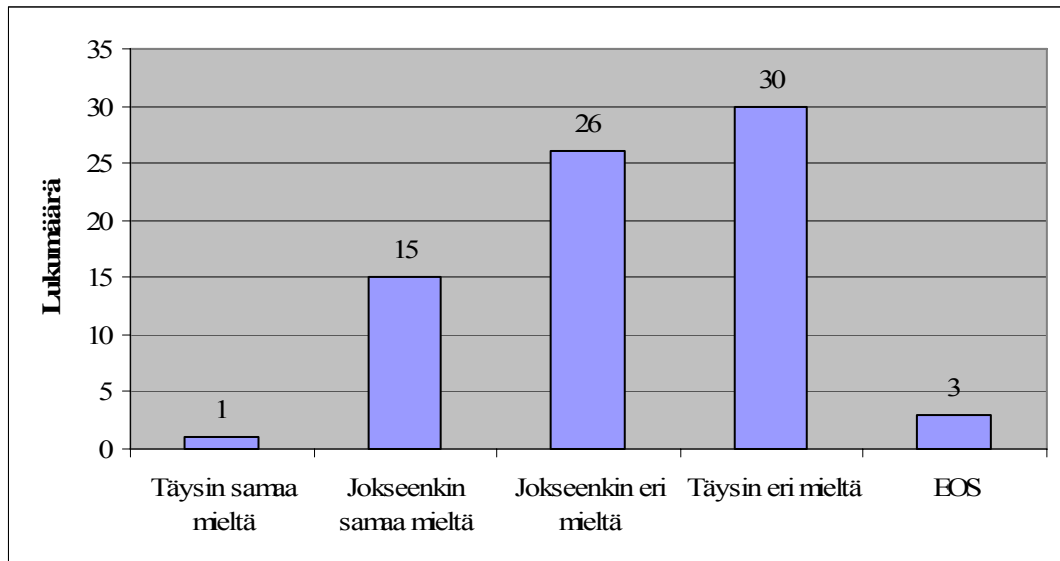
Perhesyyt tai elämäntilanne koettiin vahvasti kansainvälisen liikkuvuuden esteeksi. Vastanneista opiskelijoista 45 % (34) oli väittämästä jokseenkin samaa mieltä ja 31 % (23) täysin samaa mieltä (Kuvio 8). Vastanneista vain 11 % (kahdeksan) oli jokseenkin eri mieltä ja kahdeksan täysin eri mieltä. Tutkimuksen perusteella voidaankin todeta, että juuri perhesyyt tai elämäntilanne vaikuttavat päätökseen, hakeudutaanko kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun. Tämä sama seikka nousi merkittävänä esiin myös Höijer-Brearin tutkimuksessa (2002, 32).

Kuvio 8. Perhesyyt tai elämäntilanteeni estävät lähtöni.

Seuraavaksi kyselyssä selvitettiin sitä, onko opiskelijalla mielestään tarpeeksi tietoa opiskelijavaihtomahdollisuuksista vai ei (Kuvio 9). Vastanneista suurin osa eli 75 % (56 vastaajaa) katsoi tietojensa vaihtomahdollisuuksista olevan riittävän hyvät. Kyselyyn osallistuneista 20 % (15) oli sitä mieltä, että tiedot eivät välttämättä täysin riitä vaihtoon hakeutumiseen. Opiskelijoista vain yksi (1) ilmoitti tietojensa olevan riittämättömät. Kolme (3) vastaajaa ei osannut kertoa mielipidettään.

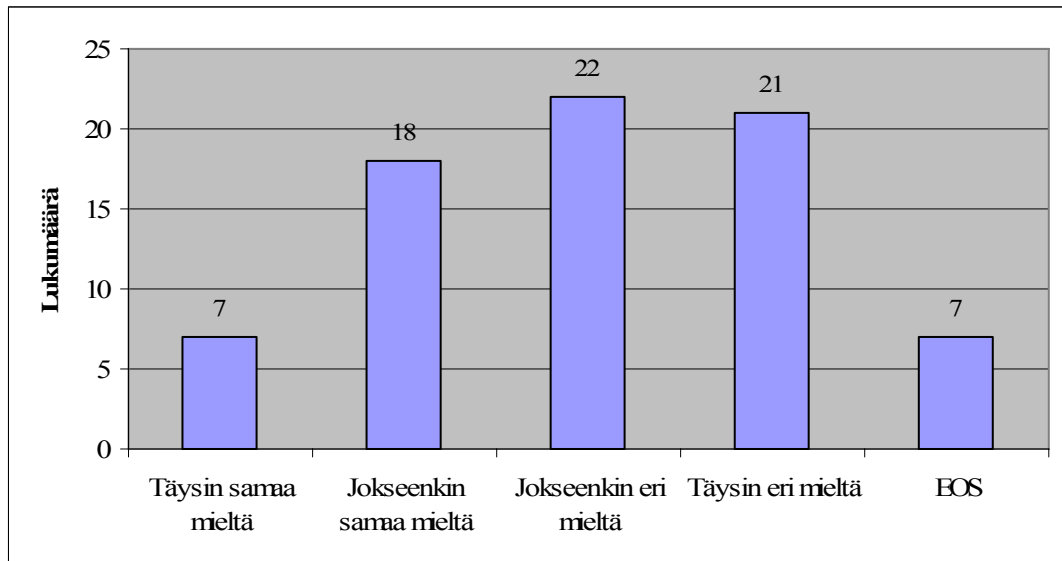
Tämän tuloksen perusteella voidaan todeta, että opiskelijoiden tiedot erilaisista vaihtomahdollisuuksista ovat riittävät. Näin ollen taustatietojen puutteen ei voida katsoa kyselyn perusteella vaikuttavan opiskelijoiden ulkomaille lähtöön.

Kuvio 9. Minulla ei ole tarpeeksi tietoa opiskelijavaihtomahdollisuuksista.

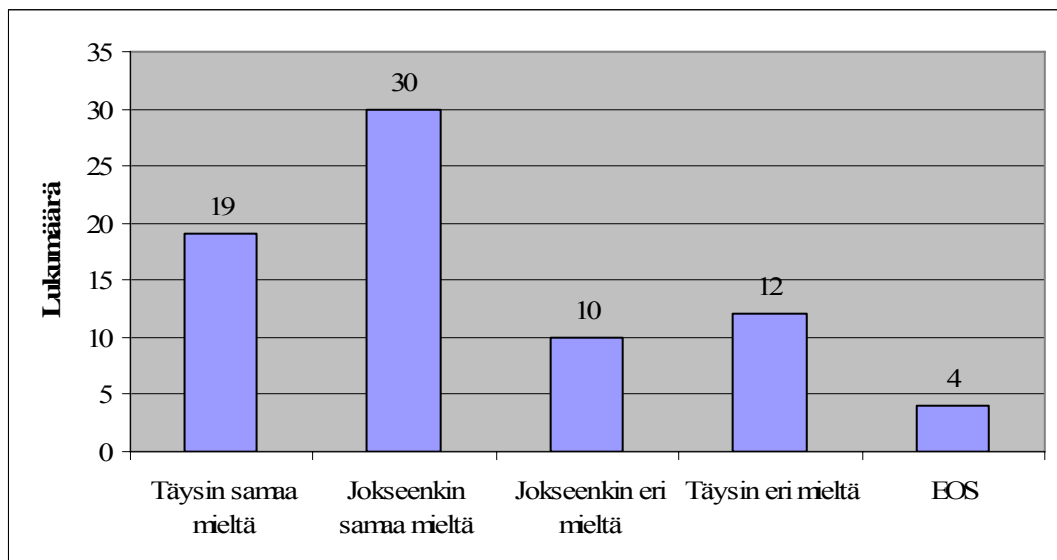
Tutkimuksessa tarkasteltiin opiskelijavaihtomahdollisuuksien lisäksi sitä, onko opiskelijoilla tarpeeksi tietoa ulkomaisista harjoittelupaikoista. Suurimmalla osalla 57 % (43) tutkimukseen vastanneista oli mielestään tarpeeksi informaatiota (Kuvio 10), vaikkakin opiskelijavaihdosta tiedettiin hiukan enemmän.

Tulosten perusteella on kuitenkin huomattava, että kyselyyn vastanneista opiskelijoista 33 % (25) katsoi tietojensa harjoittelusta olevan puutteelliset, kun opiskelijavaihdosta vain 21 % (16) kertoi, ettei heillä ole tarpeeksi tietoa. Näin ollen voidaan päätellä, että ulkomaisesta harjoittelusta tiedetään vähemmän kuin opiskelijavaihtopaikoista. Lisäksi 9 % (seitsemän vastaajaa) ei osannut sanoa mielipidettään tähän kysymykseen.

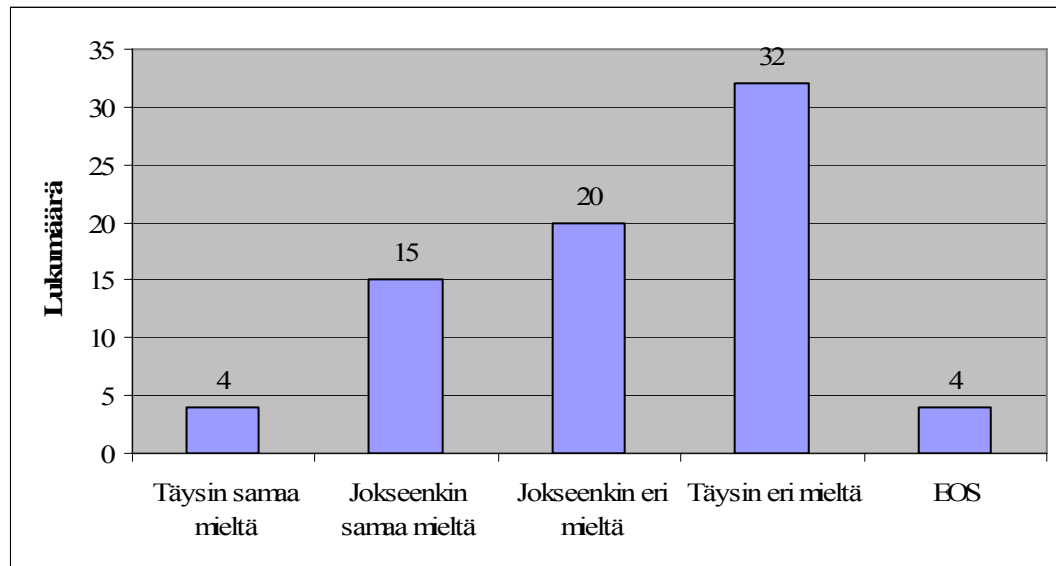
Kuvio 10. Minulla ei ole tarpeeksi tietoa ulkomaisista harjoittelupaikoista.

Tutkimuksessa selvitettiin myös opiskelijoiden näkemystä kansainvälisen opiskelijavaihdon ja harjoittelun vaikutuksesta valmistumisajankohtaan. Kyselyyn osallistuneiden vastauksista voidaan päätellä, että huoli valmistumisen viivästyisestä on merkittävä tekijä, kun harkitaan ulkomaista opiskelijavaihtoa tai harjoittelua (Kuvio 11). 75 vastanneesta 49 (65 %) ilmoitti, ettei halua valmistumisensa viivästyvän ulkomaille lähdön vuoksi.

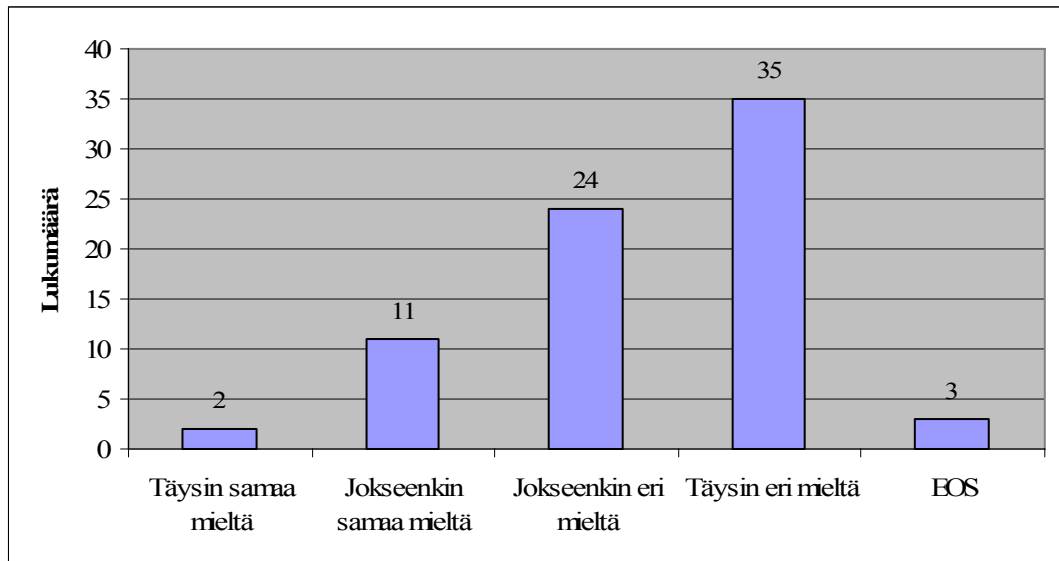
Kuvio 11. En halua viivästyttää valmistumistani ammattikorkeakoulusta.

Kuten jo aiemmin tutkimuksessani on mainittu, työnantajat pitävät ulkomaista opiskelua tai harjoittelukokemusta tärkeänä, mikäli yrityksen toimipaikassa on kansainvälistä toimintaa (ks. s. 17). Kyselytutkimuksen perusteella voidaan todeta SAMKin opiskelijoiden omaksuneen tämän saman näkökannan. Vastanneista 69 % (52) piti kansainvälistä opiskelukokemusta hyödyllisenä (Kuvio 12). Vain 5 % (neljä) vastanneista oli sitä mieltä, ettei ole vakuuttunut ulkomaisen opiskelun hyödyllisyydestä.

Kuvio 12. En ole vakuuttunut kansainvälisen opiskelijavaihdon hyödyllisyydestä.

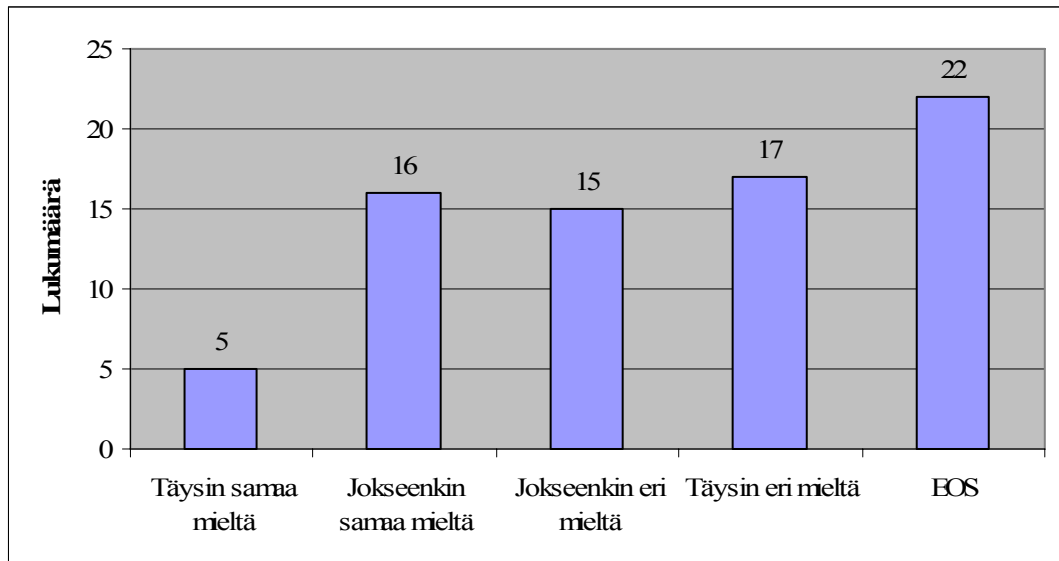
Työharjoittelu ulkomailla koettiin vieläkin merkittävämmäksi, koska 79 % (59 opiskelijaa) oli vakuuttunut kansainvälisen harjoittelun hyödyllisyydestä ja vain 3 % (kaksi) ei ollut (Kuvio 13).

Kuvio 13. En ole vakuuttunut kansainvälisen harjoittelun hyödyllisyydestä.

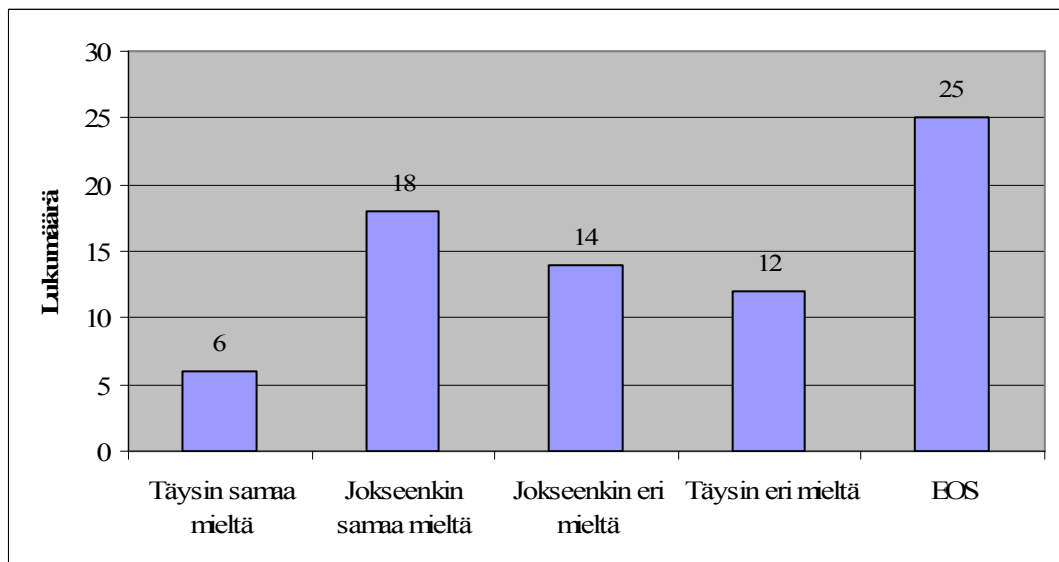
Näitä tuloksia tarkasteltaessa voidaan päätellä, että opiskelijat ovat siis hyvin tietoisia kansainvälisen opiskelijavaihdon ja harjoittelun merkityksestä. Näin ollen tätä seikkaa ei voida pitää henkilökohtaisena esteenä ulkomaille lähtöä harkittaessa.

Seuraavaksi tutkimuksessa tarkasteltiin sitä, miten opiskelijat kokevat löytäneensä ulkomaisia opiskelu- ja harjoittelupaikkoja. Kyselyyn vastanneista 7 % (viisi) oli sitä mieltä, ettei sopivaa vaihtopaikkaa ole löytynyt (Kuvio 14). Soveliaan paikan taas oli löytänyt 23 % (17 opiskelijaa). Väittämän ”En löytänyt sopivaa ulkomaista opiskelijavaihtopaikkaa” kanssa jokseenkin yhtä mieltä oli kyselyyn vastanneista 21 % (16) ja jokseenkin eri mieltä 23 % (17). Merkittäväksi seikaksi tässä nousee kuitenkin se, että jopa 29 % (22 opiskelijaa) ei osannut vastata kysymykseen.

Kuvio 14. En ole löytänyt sopivaa ulkomaista opiskelijavaihtopaikkaa.

Tilanne ulkomaisten harjoittelupaikkojen osalta on lähes sama kuin opiskelijavaihdossa. Vastaajista 8 % (kuusi) ei ollut löytänyt sopivaa harjoittelupaikkaa, kun taas 16 % (12) sitä vastoin olisi mielestään löytänyt sopivan paikan (Kuvio 15). Väittämään ”En löytänyt sopivaa ulkomaista harjoittelupaikkaa” ei osannut vastata 33 % (25) opiskelijoista.

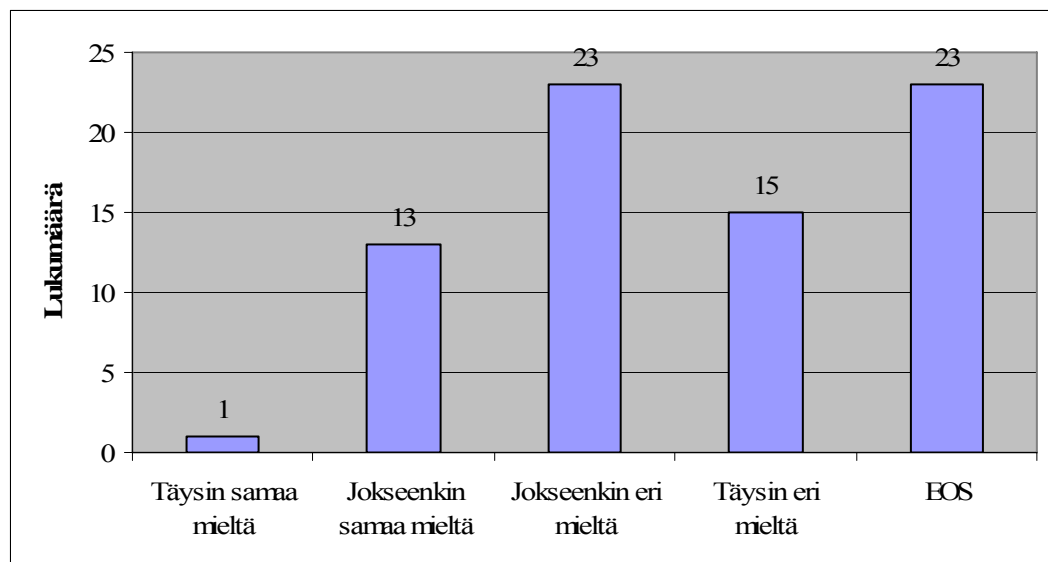

Kuvio 15. En ole löytänyt sopivaa ulkomaista harjoitteluvaihtopaikkaa.

Molemmissa väittämissä nousi erityisen merkittäväksi niiden opiskelijoiden osuus, jotka eivät osanneet sanoa mielipidettään asiasta. Tästä voitaneen vetää se johtopäätös, että muut, aiemmin mainitsemani henkilökohtaiset syyt ovat saattaneet vaikuttaa niin, ettei sopivia opiskelijavaihto- tai harjoittelupaikkoja ole edes tutkittu.

Kyselyssä tarkasteltiin lisäksi sitä, miten mielenkiintoisiksi SAMKin opiskelijat kokevat oppilaitoksen ulkomaiset, tämänhetkiset partnerikoulut. Ammattikorkeakoulun yhteistyöoppilaitokset olivat 31 % (23) kyselyyn vastanneen mielestä jokseenkin mielenkiintoisia ja 20 % (15) mielestä mielenkiintoisia (Kuvio 16). Vain yksi (1) opiskelijoista oli sitä mieltä, ettei kiinnostavaa partnerikoulua ole.

Myös tässä väittämissä merkittäväksi nousi niiden vastanneiden osuus 31 % (23), jotka eivät osanneet vastata kysymykseen. Kuten edellä, syynä tähän saattaa olla se, että muiden merkittävien henkilökohtaisten syiden takia partnerikouluihin ei ole edes tutustuttu. Näitä henkilökohtaisia syitä ovat esim. taloudelliset seikat ja perhesyyt tai yleinen elämäntilanne.

Kuvio 16. SAMKin tämänhetkiset partnerikoulut eivät ole kiinnostavia.

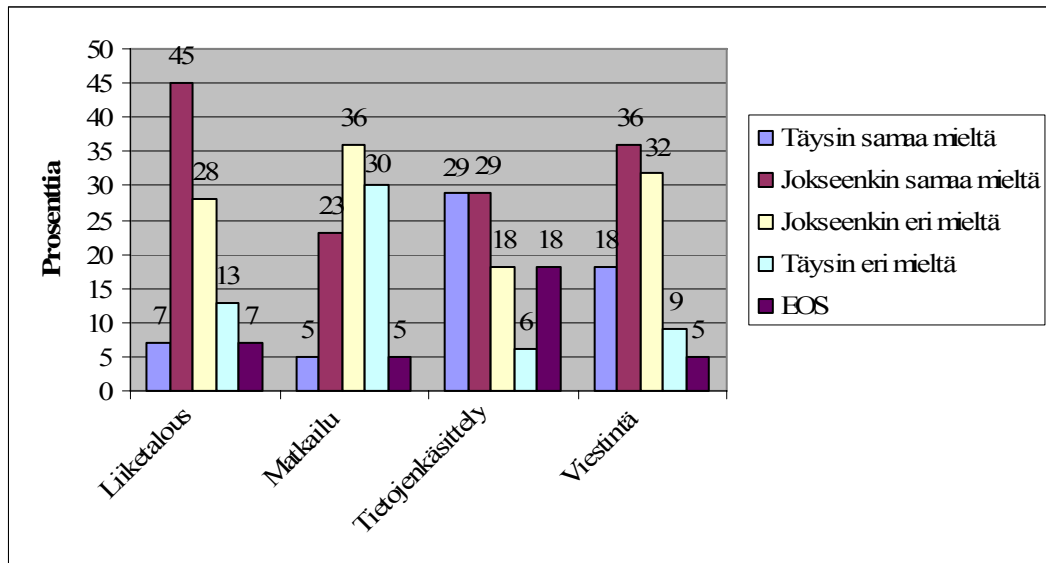
7.1.3 Kansainvälisen liikkuvuuden esteet koulutusohjelmissa

Tutkimuksen avulla selvitettiin myös kansainvälisen liikkuvuuden esteitä koulutusohjelmissa. Tässä osiossa esitettiin kahdeksan (8) erilaista väittämää, joihin vastaajat merkitsivät oman mielipiteensä käyttäen asteikkoa täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä, täysin eri mieltä tai ei osaa sanoa.

Esitetyt väittämät olivat seuraavat: saatavilla ei ole tarpeeksi tietoa oman koulutusalan opiskelijavaihtomahdollisuuksista, sopivaa oman koulutusalan ulkomaista harjoittelupaikkaa ei löydy, epätietoisuus partnerikoulujen oman koulutusalan opintotarjonnasta, opiskelijat eivät ole vakuuttuneita opiskelijavaihdon hyödyllisyydestä, opiskelijat eivät ole vakuuttuneita ulkomaisen harjoittelun hyödyllisyydestä, ulkomaiseen opiskelijavaihtoon ei kannusteta omassa koulutusohjelmassa, ulkomaiseen harjoitteluun ei kannusteta omassa koulutusohjelmassa ja omalta koulutusosalta ei löydy kiinnostavia partnerikouluja. Tähän kyselyn osaan vastasivat kaikki 118 opiskelijaa. Diagrammeissa vastaukset on eritelty koulutusohjelmittain, samoin kuin prosenttiosuudet.

Ensimmäisessä väittämässä kysyttiin, onko opiskelijoilla saatavilla tarpeeksi tietoa oman koulutusalan opiskelijavaihtomahdollisuuksista. Tulosten perusteella voidaan todeta, että hieman yli puolet liikelähdön koulutusohjelman opiskelijoista on sitä mieltä, ettei ulkomaisista opiskelijavaihtomahdollisuuksista ole tarpeeksi tietoa saatavilla. Näin vastanneita opiskelijoita oli kaikkiaan 52 % (21) kyselyyn osallistuneista (Kuvio 17). Toisaalta 28 % vastasi väittämään ”Saatavilla ei ole tarpeeksi tietoa oman koulutusalan opiskelijavaihtomahdollisuuksista” olevansa jokseenkin eri mieltä ja 13 % täysin eri mieltä.

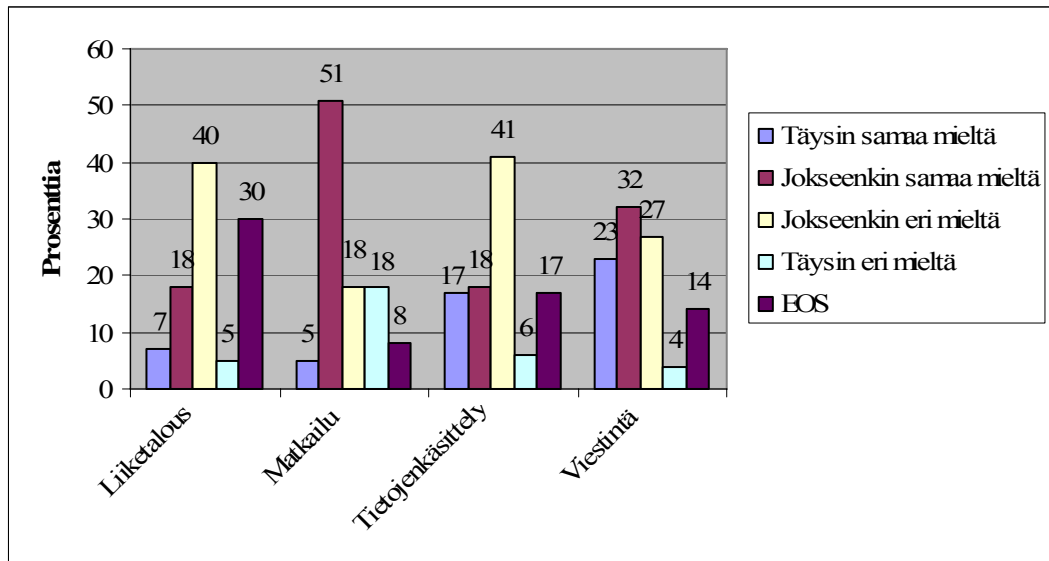
Matkailun koulutusohjelmassa 66 % vastanneista katsoi, että heillä on tietoa oman koulutusalan opiskelijavaihtomahdollisuuksista. Kyselyyn osallistuneista opiskelijoista 28 % ilmoitti, etteivät tiedot ole riittävät. Samoin vastasi 58 % tietojenkäsittelyn opiskelijoista. Tuloksessa on huomionarvoista se, että 18 % tämän alan opiskelijoista ei osannut vastata kysymykseen. Viestinnän koulutusohjelman opiskelijoista 54 % ilmoitti tietojensa olevan riittämättömät. 41 % vastanneista taas katsoi tuntevansa erilaisia opiskelijavaihtomahdollisuuksia.

Kuvio 17. Saatavilla ei ole tarpeeksi tietoa oman koulutusalan opiskelijavaihtomahdollisuuksista.

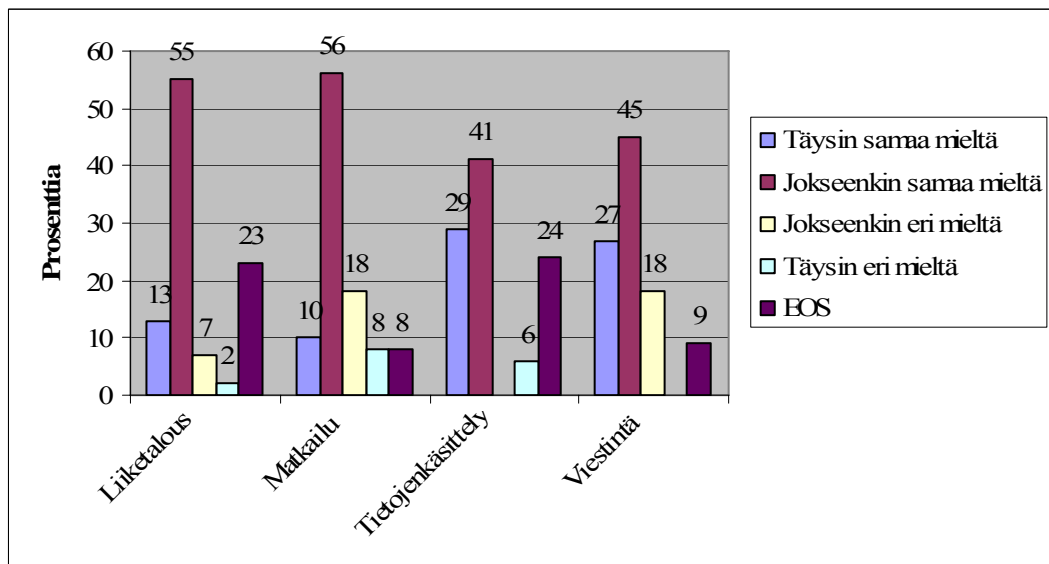
Seuraavaksi tarkasteltiin sopivia ulkomaisia harjoittelupaikkoja koulutusohjelmittain. Liiketalouden koulutusohjelmassa 40 % vastaajista oli sitä mieltä, että sopiva harjoittelupaikka ehkä löytyisi (Kuvio 18). Kuitenkin 30 % ei osannut vastata kysymykseen, joten nämä opiskelijat eivät välttämättä ole edes tutustuneet mahdollisiin harjoittelupaikkoihin ulkomailla.

Matkailun opiskelijoista 56 % katsoi, ettei sopivaa harjoittelupaikkaa löydy. Tähän tulokseen saattaa vaikuttaa se, että ulkomainen harjoittelupaikka on opiskelijan itse löydettävä. Tietojenkäsittelyn opiskelijoista 41 % sitä vastoin oli sitä mieltä, että harjoittelupaikka saattaisi löytyäkin. Viestinnän opiskelijoista 55 % koki, että harjoittelupaikkaa on vaikea löytää.

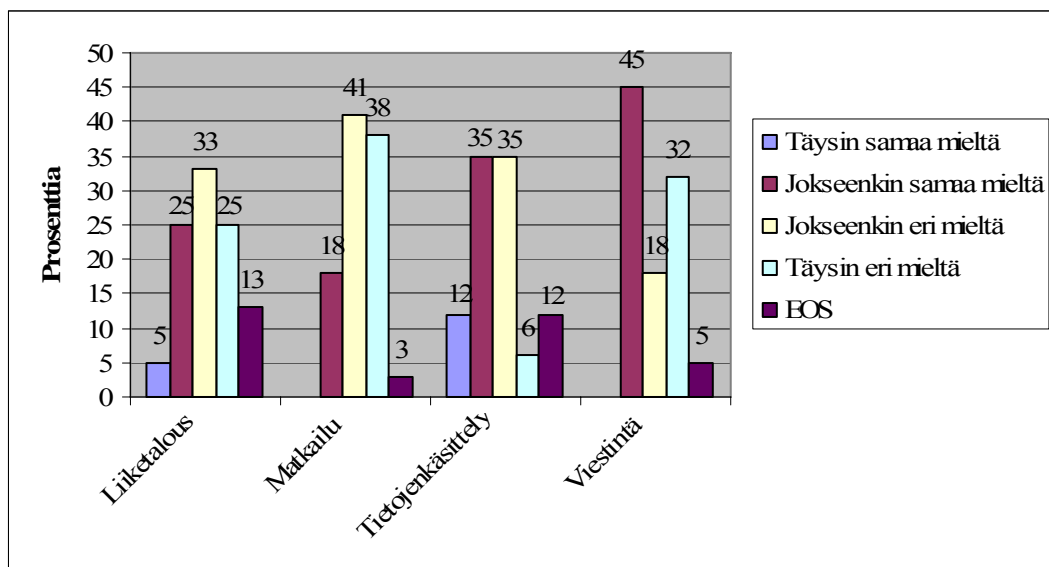
Kuvio 18. Sopivaa oman koulutusalan ulkomaista harjoittelupaikkaa ei löydy.

Liiketalouden vastanneista opiskelijoista 55 % oli jokseenkin epätietoisia partnerikoulujen oman koulutusalan opintotarjonnasta (Kuvio 19). Sama tulos toistuu kaikissa tutkimuksessa mukana olleissa koulutusohjelmissä. Näin vastasi matkailun opiskelijoista 56 %, tietojenkäsittelyn 41 % ja viestinnän opiskelijoista 45 %.

Kuvio 19. Epätietoisuus partnerikoulujen oman koulutusalan opintotarjonnasta.

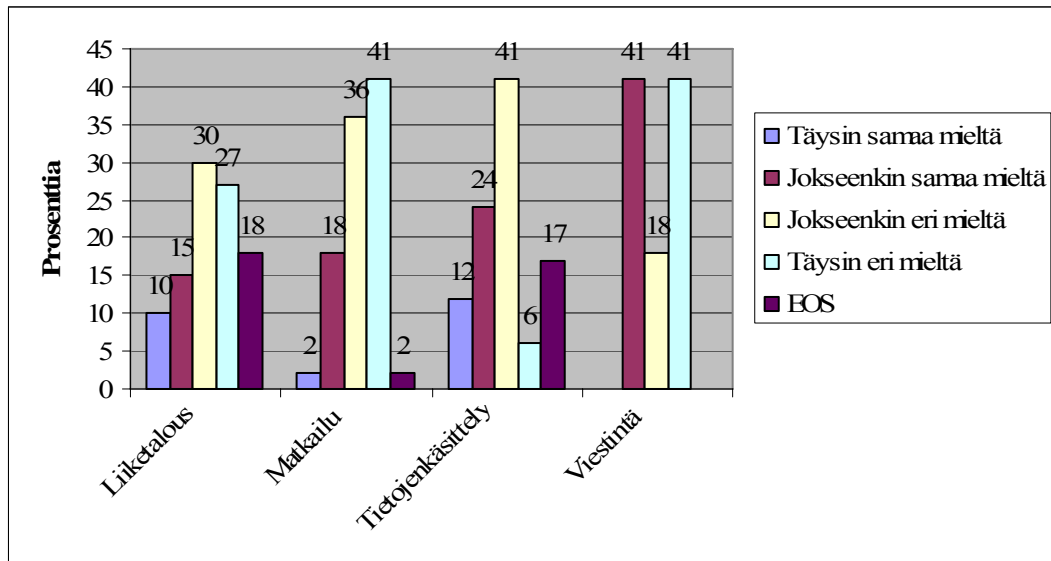
Matkailun opiskelijoista suurin osa eli 41 % on jokseenkin vakuuttunut ulkomaisen opiskelijavaihdon hyödyllisyydestä ja 38 % on täysin varmoja asiasta (Kuvio 20). Lähes sama tulos saavutettiin liiketalouden koulutusohjelmassa, jossa 33 % oli jokseenkin vakuuttuneita ja 25 % täysin vakuuttuneita vaihdon hyödyllisyydestä. Viestinnän koulutusohjelmassa kyselyyn vastanneista opiskelijoista 45 % epäili opiskelijavaihdon hyödyllisyyttä, mutta toisaalta 32 % oli täysin vakuuttunut ulkomaisen opiskelun merkityksestä. Tietojenkäsittelyn opiskelijoiden osalta tutkimustulokset jakautuivat melko tasan, sillä 35 % vastaajista oli jokseenkin samaa tai eri mieltä opiskelijavaihdon hyödyllisyydestä.

Kuvio 20. Opiskelijat eivät ole vakuuttuneita opiskelijavaihdon hyödyllisyydestä.

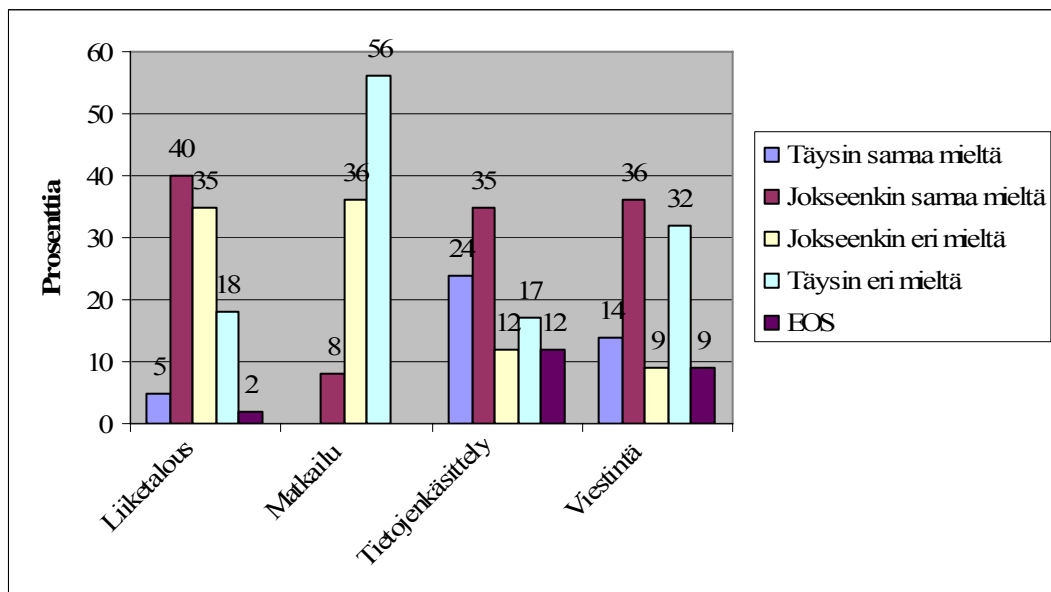
Kun tarkastellaan opiskelijoiden mielipidettä ulkomaisen harjoittelun hyödyllisyydestä, voidaan todeta, että varsinkin matkailun opiskelijat ovat varmoja ulkomailla tapahtuvan harjoittelun tarpeellisuudesta (Kuvio 21). Heistä 41 % oli täysin tätä mieltä ja 36 % oli jokseenkin vakuuttuneita. Viestinnän opiskelijoista 41 % oli täysin vakuuttuneita asiasta, mutta toisaalta saman verran opiskelijoista epäili ulkomaisen harjoittelun hyödyllisyyttä.

Liiketalouden opiskelijoista 30 % katsoi ulkomaisen harjoittelun olevan jokseenkin hyödyllistä ja 27 % vastanneista oli täysin vakuuttunut asiasta. Tietojenkäsittelyn opiskelijoista suurempi osa katsoi harjoittelun olevan vähintään jokseenkin hyödyllistä, vaikka 17 % kyselyyn osallistuneista ei osannutkaan vastata kysymykseen.

Kuvio 21. Opiskelijat eivät ole vakuuttuneita ulkomaisen harjoittelun hyödyllisyydestä.

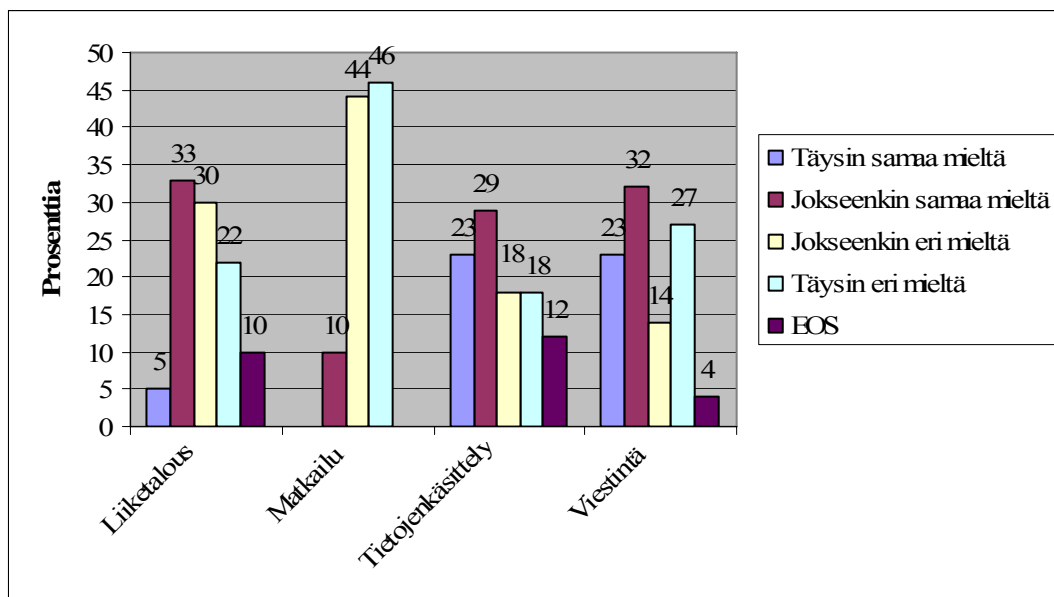
Seuraavaksi tutkimuksessa tarkasteltiin sitä, kannustetaanko omassa koulutusohjelmassa opiskelijavaihtoon lähtemistä. Kyselyyn vastanneista matkailun opiskelijoista 56 % oli täysin tätä mieltä (Kuvio 22). Liiketalouden, tietojenkäsittelyn ja viestinnän koulutusohjelmissa asia on hieman toisin. Näiden alojen opiskelijat kokivat olevansa jokseenkin sitä mieltä, että ulkomaiseen opiskelijavaihtoon ei tarpeeksi kannusteta. Liiketalouden opiskelijoista tätä mieltä oli 40 %, tietojenkäsittelyn 35 % ja viestinnän opiskelijoista 36 %.

Kuvio 22. Ulkomaiseen opiskelijavaihtoon ei kannusteta omassa koulutusohjelmassa.

Lähes samanlaiset tutkimustulokset saatiin, kun opiskelijoilta kysyttiin oman koulutusohjelman kannustavuutta ulkomaiseen harjoitteluun. Matkailun opiskelijoista 46 % vastasi väittämään ”Ulkomaiseen harjoitteluun ei kannusteta omassa koulutusohjelmassa” olevansa täysin eri mieltä (Kuvio 23). 44 % oli jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa.

Muissa tutkimukseen osallistuneissa koulutusohjelmissä tulokset heijastelevat opiskelijavaihdon tutkimustuloksia. Näiden alojen opiskelijat kokivat olevansa jokseenkin sitä mieltä, että ulkomaiseen harjoitteluun ei tarpeeksi kannusteta. Liiketalouden opiskelijoista tätä mieltä oli 33 %, tietojenkäsittelyn 29 % ja viestinnän opiskelijoista 32 %. Lisäksi on huomionarvoista, että 23 % sekä tietojenkäsittelyn että viestinnän opiskelijoista katsoivat olevansa täysin samaa mieltä siitä, ettei ulkomaiseen harjoitteluun kannusteta.

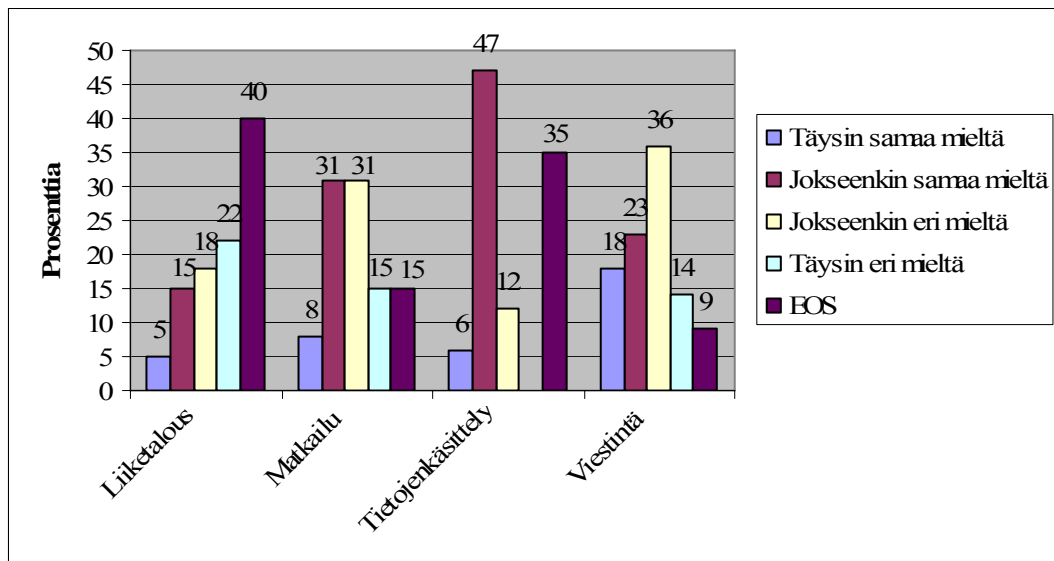

Kuvio 23. Ulkomaiseen harjoitteluun ei kannusteta omassa koulutusohjelmassa.

Lopuksi tutkimuksen koulutusohjelmakohtaisia kansainvälisen liikkuvuuden esteitä käsittelevässä osiossa tarkasteltiin kiinnostavien ulkomaisten partnerikoulujen löytymistä. Mielenkiintoisen tutkimustuloksesta tekee se, että 40 % liiketalouden koulutusohjelman opiskelijoista ei osannut vastata kysymykseen (Kuvio 24). Sama ilmiö toistuu tietojenkäsittelyn opiskelijoiden kohdalla, joista 35 % ei osannut sanoa mielipidettään.

Lisäksi tämän koulutusohjelman opiskelijoista 47 % oli jokseenkin sitä mieltä, ettei kiinnostavia partnerikouluja löydy.

Matkailun koulutusohjelmassa tulokset jakautuvat melko tasan. Jokseenkin samaa ja jokseenkin eri mieltä partnerikoulujen löytymisestä oli kumpiakin 31 % kyselyyn vastanneista matkailun opiskelijoista. Viestinnän opiskelijoista 36 % katsoi olevansa jokseenkin sitä mieltä, että kiinnostavia partnerikouluja löytyy.

Kuvio 24. Omalta koulutusosalta ei löydy kiinnostavia partnerikouluja.

7.1.4 Kansainvälisen liikkuvuuden tärkeimmät edellytykset

Tutkimuksen tässä osiossa mitattiin opiskelijoiden mielipidettä kansainvälisen liikkuvuuden tärkeimmistä edellytyksistä. Kaikkia kyselyyn osallistuneita pyydettiin laittamaan tärkeysjärjestykseen kuusi (6) väittämää siten, että ensimmäinen valittu väittämä oli tärkein ja kuudes vähiten tärkein edellytys. Väittämät olivat: riittävä taloudellinen tuki, riittävä kielitaito, kulttuurien tuntemus, kiinnostavat vaihtokohteet, kannustaminen kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun ja varmuus kansainvälisen opiskelijavaihdon tai harjoittelun hyödyllisyydestä.

Tärkeimmäksi kansainvälisen liikkuvuuden edellytykseksi nousi odotetusti riittävä taloudellinen tuki, joka oli merkitty tärkeysjärjestyksessä ensimmäiseksi 46 kertaa (Taulukko 2). Kiinnostavat vaihtokohteet jäivät toiselle sijalle, koska ne oli mainittu tärkeimmäksi edellytykseksi 22 kertaa. Kolmanneksi tärkeimpänä edellytyksenä kansainvälisessä liikkuvuudessa opiskelijat pitivät riittävää kielitaitoa, joka oli merkitty 20 kertaa. Kannustaminen kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun mainittiin 16 kertaa ja varmuus kansainvälisen opiskelijavaihdon tai harjoittelun hyödyllisyydestä 14 kertaa. Kulttuurien tuntemusta ei tutkimuksen mukaan pidetty tärkeänä edellytyksenä ollenkaan, koska sitä ei merkitty kertaakaan.

Taulukko 2. Tärkeimmät kansainvälisen liikkuvuuden edellytykset.

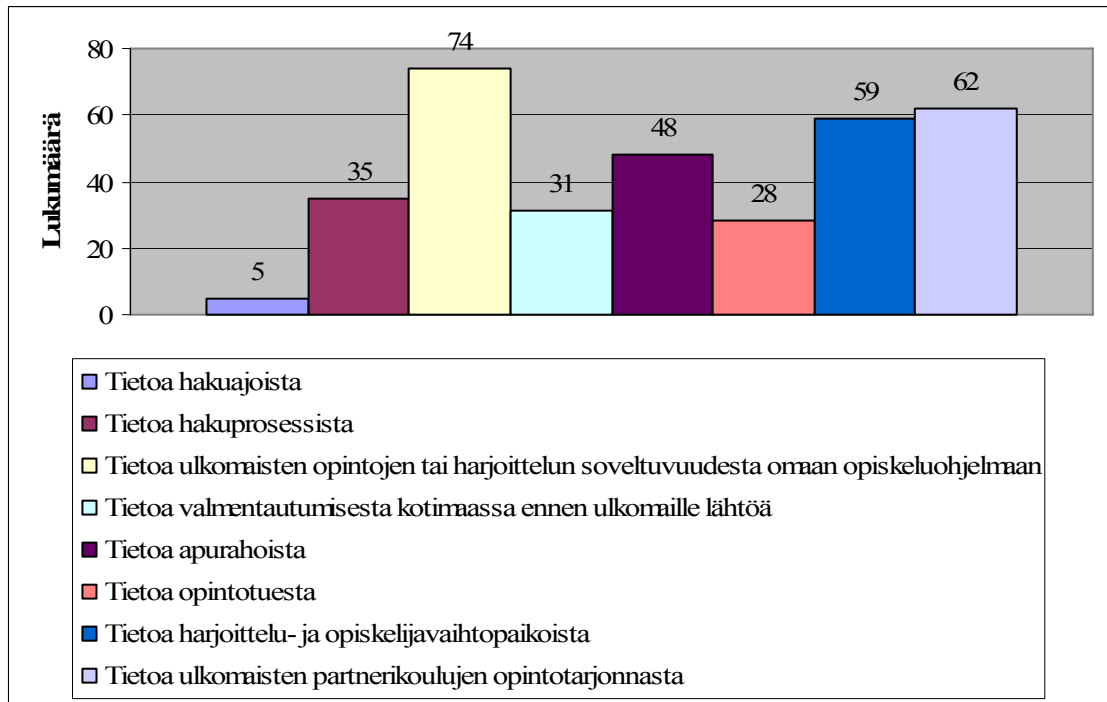
Väittämät	Tärkein edellytys
Riittävä taloudellinen tuki	46
Kiinnostavat vaihtokohteet	22
Riittävä kielitaito	20
Kannustaminen kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun	16
Varmuus kansainvälisen opiskelijavaihdon tai harjoittelun hyödyllisyydestä	14
Kulttuurien tuntemus	0

7.1.5 Opiskelijan tiedon tarve kansainväliseen liikkuvuuteen liittyen

Tutkimuksessa kysyttiin myös, mistä asioista opiskelijat toivoisivat saavansa lisää tietoa SAMKilta kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun haettaessa. Vastaajia pyydettiin valitsemaan kolme asiaa, joista he haluaisivat enemmän tietoa.

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 63 % (74 vastaajaa) toivoisi saavansa enemmän tietoa ulkomaisten opintojen tai harjoittelun soveltuvuudesta omaan opiskeluohjelmaan (Kuvio 25). Opiskelijoista 53 % (62) toivoisi saavansa lisää tietoa ulkomaisten partneri-

koulujen opintotarjonnasta ja 50 % (59) taas toivoisi saavansa enemmän tietoa harjoittelu- ja opiskelijavaihtopaikoista.

Kuvio 25. Opiskelijan tiedon tarve kansainväliseen liikkuvuuteen liittyen.

7.1.6 Opiskelijoiden omat kommentit

Tähän osioon vastaajilla oli mahdollisuus kirjoittaa omat kommenttinsa ja täydentää vastauksiaan, jos niistä jäi puuttumaan jotakin. 118 kyselyyn vastanneesta opiskelijasta vain viisi oli vastannut tähän.

Yksi vastanneista kertoi olleensa jo lukiossa vaihto-opiskelijana ja siksi vaihtoon hakeutuminen nykyisten opintojen aikana ei enää niin kiinnostanut.

Olen aikaisemmin ollut vaihdossa lukioaikana, joten se myös vaikuttaa siihen etten enää niin paljon halua lähteä.

Toinen opiskelija toivoi enemmän sellaisia tilaisuuksia, joissa kansainvälisessä vaihdossa olleet kertovat omia kokemuksiaan. Vastaajan mielestä epävarmuus tulevasta on suurin este.

Enemmän ulkomaille käyneitä pitäisi olla esillä, he, kun tietävät kertoa suurinpiirtein mitä tulee odottaa. Myös jokinlaista turvallisuuden tunnetta pitäisi lietsoa hakijoihin. Epävarmuus tulevasta/muutos on se suurin este.

Yksi opiskelija ihmetteli matkailualan koulujen vähyyttä.

Vaihtopaikkoja löytyy kyllä liiketalouden opiskelijoille, mutta matkailu puolen kouluja on ihmeen vähän...

Opiskelijoiden omissa kommentteissa tuli esiin myös se, että opiskelijat kaipaivat mahdollisesti lisää ohjausta siitä, miten ja minne haetaan ulkomaiseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun.

Ohjausta enemmän, miten haetaan ja minne.

Yksi vastanneista oli jo ollut sekä harjoittelussa että opiskelijavaihdossa ulkomailla. Hänen mukaansa ulkomaille lähtemiseen ei enää pelkästään kannusteta vaan siihen lähes pakotetaan. Lisäksi opiskelijan mukaan tiedonkulkua pitäisi parantaa ja informoida opiskelijoita hyvissä ajoin vaihtoon liittyvästä valmentautumisesta. Ao. sitaatissa numerot merkitsevät kyselyn kohtia, joita vastaaja on halunnut täydentää.

5. : Olen suorittanut sekä harjoittelun ulkomailla että osallistunut opiskelijavaihtoon. 23. ja 24. : Ulkomaanjaksoihin ei kannusteta vaan niihin melkein pakotetaan nykyään. Ei hyvä. Pitäisi mennä opiskelijan oman mielenkiinnon mukaan. 27. : Valmentautumisessa haluaisin enemmän tietoa siitä hyvissä ajoin, että (jos) vaihtojaksoon sisältyy pakollinen valmennus, joka tulee suorittaa ennen vaihtojakson alkua, että sellainen on.

8 TUTKIMUSTULOSTEN YHTEENVETO JA LUOTETTAVUUDEN TARKASTELO

8.1 Tutkimustulosten yhteenveto

Tällä tutkimuksella haettiin vastausta siihen, mitkä asiat Satakunnan ammattikorkeakoulun Porin toimipisteen, liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän toisen ja kolmannen vuoden opiskelijat kokevat kansainvälisen liikkuvuuden esteiksi. Tämän lisäksi haluttiin selvittää, mitä asioita opiskelijat pitävät tärkeimpinä edellytyksinä kan-

sainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun lähettäessä ja mistä asioista tarvittaisiin enemmän tietoa SAMKIn puolelta. Asiaa selvitettiin opiskelijoille lähetetyllä kyselylomakkeella sekä henkilökohtaisesti että opiskelijan oman koulutusohjelman kannalta. Tutkimus osoitti, että kansainvälisen liikkuvuuden tärkeimmiksi henkilökohtaisiksi esteiksi nousivat perhesyyt ja huoli valmistumisen viivästyttämisestä. Perhesyyt muodostivat 45 %:lle kyselyyn vastanneista vähintään jonkinlaisen esteen, ja 31 %:lle ne olivat erittäin tärkeä syy siihen, ettei opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun hakeuduta. Huoli opintojen saattamisesta päätökseen ajoissa oli myös merkittävä este ulkomaille lähtöön, koska 65 % opiskelijoista ilmoitti sen olevan syy kotimaahan jäämiseen.

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 47 % katsoi, ettei oma taloudellinen tilanne ole riittävän hyvä, jotta ulkomaille voitaisiin lähteä. Toisaalta 52 % vastaajista ei pitänyt taloudellisia syitä esteenä lähdölle. Tämä tutkimustulos on merkittävä, koska Höijer-Brearin tutkimuksessa (2002) opiskelijan taloudellinen tilanne muodosti yhden tärkeimmistä kansainvälisen liikkuvuuden esteistä.

Kun tutkimuksessa kysyttiin, onko opiskelija löytänyt sopivia opiskelijavaihto- ja harjoittelupaikkoja, nousi merkittäväksi tekijäksi niiden kyselyyn osallistuneiden osuus, jotka eivät osanneet vastata näihin kysymyksiin. Tähän ei osannut opiskelijavaihdon osalta sanoa mielipidettään 29 % ja harjoittelun kohdalla 33 % vastaajista. Tulokseen saattaa osaltaan vaikuttaa se, että sopivia ulkomaisia vaihto- tai harjoittelupaikkoja ei ole ehkä etsitty muista syistä johtuen. Samansuuntainen tutkimustulos saatiin, kun opiskelijoilta tiedusteltiin partnerikoulujen kiinnostavuutta. Tähän kysymykseen ei osannut vastata 31 % tutkimukseen osallistuneista.

Kansainvälisen liikkuvuuden esteinä ei tutkimustulosten perusteella voida esimerkiksi pitää puutteellista kielitaitoa. 56 % kyselyyn osallistuneista piti kielitaitoaan riittävänä. Myöskään taustatietojen puutteen ei voida katsoa olevan este, koska tiedot ulkomaisista opiskelijavaihtomahdollisuuksista olivat vähintään riittävät 75 %:lla tutkimukseen osallistuneista. Yli puolella (57 %) opiskelijoista oli mielestään tarpeeksi informaatiota myös ulkomaisesta harjoittelusta.

Tutkimuksessa mitattiin myös sitä, pitävätkö opiskelijat ulkomaista opiskelua ja harjoittelua hyödyllisenä. Tätä seikkaa ei voida pitää kansainvälisen liikkuvuuden esteenä,

sillä 69 % kyselyyn osallistuneista piti kansainvälistä opiskelijavaihtoa hyödyllisenä ja harjoittelua 79 %.

Kansainvälisen liikkuvuuden esteitä tarkasteltiin lisäksi koulutusohjelmittain. Tulosten perusteella voidaan todeta, että tiedon puute ulkomaisista opiskelijavaihtomahdollisuuksista on merkittävä este hieman yli puolelle liiketalouden koulutusohjelman opiskelijoista. Näin vastanneita opiskelijoita oli kaikkiaan 52 % kyselyyn osallistuneista. Samansuuntaiset tulokset saatiin myös tietojenkäsittelyn ja viestinnän koulutusohjelman opiskelijoilta.

Liiketalouden vastanneista opiskelijoista 55 % oli jokseenkin epätietoisia partnerikoulujen oman koulutusalan opintotarjonnasta. Sama tulos toistuu kaikissa tutkimuksessa mukana olleissa koulutusohjelmissa. Näin vastasi matkailun opiskelijoista 56 %, tietojenkäsittelyn 41 % ja viestinnän opiskelijoista 45 %.

Tutkimuksessa tarkasteltiin lisäksi oman koulutusalan partnerikoulujen kiinnostavuutta. 40 % liiketalouden kyselyyn osallistuneista opiskelijoista ei osannut vastata tähän kysymykseen mitenkään. Myöskään tietojenkäsittelyn opiskelijoista 35 % ei osannut kertoa mielipidettään. Toisaalta 47 % heistä katsoi, ettei kiinnostavia partnerikouluja löydy.

Tutkimuksessa selvisi myös se, että matkailun opiskelijoista 56 % katsoi, ettei sopivaa harjoittelupaikkaa löydy. Tähän tulokseen saattoi vaikuttaa se, että ulkomainen harjoittelupaikka on opiskelijan itse löydettävä.

Tutkimukseen osallistuneissa koulutusohjelmissa matkailun ja liiketalouden opiskelijat olivat pääsääntöisesti sitä mieltä, että ulkomaisesta opiskelijavaihdosta on hyötyä. Tietojenkäsittelyn ja viestinnän opiskelijoiden mielipide oli jokseenkin erilainen. Tietojenkäsittelyn opiskelijoista 35 % ja viestinnän 45 % ei ollut vakuuttunut ulkomaisen opiskelijavaihdon eduista.

Kun tutkimuksessa tarkasteltiin opiskelijoiden mielipidettä ulkomaisen harjoittelun hyödyllisyydestä, saatettiin todeta, että varsinkin matkailun opiskelijat ovat vakuuttu-

neita ulkomailla tapahtuvan harjoittelun tarpeellisuudesta. Heistä 41 % oli täysin tätä mieltä, ja 36 % oli jokseenkin vakuuttuneita.

Kyselyssä tutkittiin myös sitä, kannustetaanko omassa koulutusohjelmassa opiskelijavaihtoon lähtemistä. Kyselyyn vastanneista matkailun opiskelijoista 56 % oli täysin tätä mieltä. Liiketalouden, tietojenkäsittelyn ja viestinnän koulutusohjelmissa asia koettiin hieman toisin. Näiden alojen opiskelijat kokivat olevansa jokseenkin sitä mieltä, että ulkomaiseen opiskelijavaihtoon ei tarpeeksi kannusteta. Liiketalouden opiskelijoista tätä mieltä oli 40 %, tietojenkäsittelyn 35 % ja viestinnän opiskelijoista 36 %. Samansuuntaiset tulokset saatiin myös, kun tarkasteltiin kansainväliseen harjoitteluun kannustamista. Matkailun opiskelijoista lähes puolet (46 %) koki oman koulutusohjelman kannustavan harjoitteluun ulkomaille, ja muilla opintoaloilla asian koettiin olevan jokseenkin päinvastoin.

Tärkeimmät kansainvälisen liikkuvuuden edellytykset tutkimuksen mukaan ovat riittävä taloudellinen tuki, kiinnostavat vaihtokohteet sekä riittävä kielitaito. Vieraan kulttuurin tuntemusta pidettiin merkityksettömänä seikkana.

Tutkimuksessa tiedusteltiin myös, mistä asioista opiskelijat toivoisivat saavansa lisää tietoa SAMKilta kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun haettaessa. Tärkeimmiksi asioiksi koettiin tieto ulkomaisten opintojen tai harjoittelun soveltuvuudesta omaan opiskeluohjelmaan, informaatio ulkomaisten partnerikoulujen opintotarjonnasta ja harjoittelu- ja opiskelijavaihtopaikoista.

8.2 Tutkimustulosten luotettavuuden tarkastelu

Tutkimuksen luotettavuudella eli reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten tarkkuutta. Tutkimustulokset eivät saa olla sattumanvaraisia. Tämän takia suurempi otoskoko on aina parempi kuin kovin pieni. Jotta tutkimus olisi luotettava, on se pystyttävä toistamaan samanlaisin tuloksin. Tutkimusta tehdessä on tutkijan aina muistettava olla tarkka ja kriittinen. Tästä huolimatta virheitä voi sattua tietoja kerätessä, syöttäessä, käsiteltäessä ja tuloksia tulkittaessa. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on hyvin tärkeää, että otos

on edustava ja tarpeeksi suuri, vastausprosentti on korkea ja kysymykset mittaavat oikeita asioita kattaen koko tutkimusongelman. (Heikkilä 2004, 30,188.)

Tutkimuksen pätevyys eli validiteetti tarkoittaa sitä, että tutkimuksen tulee mitata sitä, mitä tutkimuksessa oli tarkoituskin selvittää. Siksi jo suunnitteluvaiheessa on tärkeää asettaa tutkimukselle täsmälliset tavoitteet, jotta ei tutkittaisi vääriä asioita. Tutkimuslomakkeen kysymysten tulee mitata oikeita asioita yksiselitteisesti, ja niiden tulee kattaa koko tutkimusongelma. Validiutta on hankala tarkastella jälkikäteen, joten se onkin varmistettava etukäteen huolellisella suunnittelulla ja tarkoin harkitulla tiedonkeruulla. Mitattavat käsitteet ja muuttujat on määriteltävä tarkasti, jotta mittaustulokset voivat olla valideja. (Heikkilä 2004, 29.)

Tämän tutkimuksen vastausprosentiksi saatiin 40. Tämä prosenttiosuus on laskettu tutkimuksen toteutushetkellä läsnä olevien opiskelijoiden määrästä, joita oli 297. Tutkimus toteutettiin sähköisesti ja valitulle perusjoukolle lähetettiin sähköposti, josta pääsi linkin kautta vastaamaan kyselyyn. Sähköpostia lähetettäessä tutkija käytti jokaisen koulutusohjelman kohdalla ryhmäsähköpostiosoitetta, joten on mahdollista, että sähköposti on toimitettu myös muille kuin läsnä oleville opiskelijoille.

Tutkimukseen osallistuneet opiskelijat olivat ymmärtäneet asetetut kysymykset oikein, eikä tuloksia analysoitaessa noussut esiin seikkoja mahdollisista väärinymmärryksistä. Tutkimus olisi mahdollista toteuttaa uudelleen ja saada samansuuntaisia vastauksia, joten tutkimusta voidaan pitää reliabelina. Toki pitää ottaa huomioon, että tulokset uudelleen toteutetussa tutkimuksessa voisivat poiketa nyt tehdyn tutkimuksen tuloksista siinä tapauksessa, että kansainvälinen liikkuvuus on opiskelijoiden keskuudessa entistä aktiivisempaa. Tässä tapauksessa henkilökohtaisia esteitä on vaikea arvioida, jos vastauksia ei ole riittävästi.

Kyselylomaketta suunniteltaessa pidettiin tarkkaan mielessä tutkimusongelma, ja näin lomake saatiin rakennettua sen ympärille. Tutkimuksessa mitattiin juuri sitä, mitä oli tarkoituskin mitata, joten tutkimuksen voidaan todeta olevan validi. Tutkimustuloksia analysoitaessa osaa tuloksista on peilattu vuonna 2002 tehdyn tutkimuksen tuloksiin. On kuitenkin huomioitava, että aikaisempi tutkimus oli tätä tutkimusta paljon laajempi ja vastauksia on siihen saatu kaikilta toimialoilta ja toimipisteiltä. Näin tutkimukseen osal-

listuneita opiskelijoita on ollut monelta eri koulutusosalta. Aikaisemmassa tutkimuksessa myös kysymyksissä on käytetty erilaista luokittelua. Tulokset eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia, mutta kuitenkin suuntaa antavia.

9 OMA POHDINTA

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Satakunnan ammattikorkeakoulun LIPOn toimipisteen; liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoiden kansainvälisen liikkuvuuden esteitä. Tutkimukseen vastasi opiskelijoita jokaisesta koulutusohjelmasta. Suurin osa heistä oli opiskelijoita, jotka eivät ole osallistuneet tai hakeneet ulkomailla suoritettavaan opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun. Tämän ansiosta henkilökohtaisista kansainvälisen liikkuvuuden esteistä saatiin riittävät, kattavat tulokset.

Eniten vastaajia oli liiketalouden sekä matkailun koulutusohjelmasta ja vähiten tietojenkäsittelyn puolelta. Tietojenkäsittelyn opiskelijoilta olisi toivonut hieman suurempaa osallistujamäärää, sillä juuri tässä koulutusohjelmassa kansainvälinen liikkuvuus on hyvin vähäistä. Myös viestinnän osalta osallistujia olisi voinut olla enemmän. Kyselyn vastausprosenttiin olen kuitenkin tyytyväinen, sillä jos vastausprosentti olisi jäänyt hyvin alhaiseksi, tutkimustuloksia ei olisi voinut pitää kattavina. Samoin olisi voinut käydä, jos vastauksia ei olisi tullut tarpeeksi jokaisesta koulutusohjelmasta tai jos kyselyyn olisivat vastanneet vain ne, jotka ovat jo olleet opiskelijavaihdossa tai harjoittelussa ulkomailla.

Henkilökohtaisia kansainvälisen liikkuvuuden esteitä tarkasteltaessa en ole kovinkaan yllättynyt, että juuri perhesyyt ja elämäntilanne koetaan suurimmaksi esteeksi. Tämä on kuitenkin jokaisen henkilökohtainen asia, johon ammattikorkeakoulu ei pysty vaikuttamaan.

Toisena merkittävänä seikkana nousi esiin, että opiskelijat eivät halua viivästyttää valmistumistaan ammattikorkeakoulusta, ja tämä koetaan ulkomaille lähdön esteenä. On kuitenkin huomioitava, että hyvin suunniteltu vaihtoaika ei suinkaan pidennä opiskeluaikaa kotimaassa. Tähän seikkaan ammattikorkeakoulu pystyy vaikuttamaan informoimalla opiskelijoita entistä paremmin. Tutkimuksesta kävi ilmi, että opiskelijat kaipaavat lisätietoja ulkomaisten opintojen tai harjoittelun soveltuvuudesta omaan opiskeluohjelmaan sekä ulkomaisten partnerikoulujen opintotarjonnasta. Tarjoamalla entistä tehokkaammin näitä tietoja tulevaisuudessa, opiskelijoiden kansainvälinen aktiivisuus saattaa hyvinkin nousta.

Itse olen ollut yhden kevätlukukauden opiskelijavaihdossa Hollannissa ja tuona aikana sain suoritettua 30 opintopistettä, joista kaikki hyväksiluettiin tutkintooni. Hyväksiluetut opintojaksot olivat sekä ammattiopintoja että kieliopintoja. Vaikka osallistuin opiskelijavaihtoon ja olin poissa kotimaasta yli puoli vuotta, saan opintoni kuitenkin päätökseen puoli vuotta etuajassa.

Tutkimustuloksia tarkasteltaessa on mukava huomata, että opiskelijat ovat melko vakuuttuneita ulkomailla suoritettun opiskelijavaihdon tai harjoittelun hyödyllisyydestä. Ainoastaan tietojenkäsittelyn ja viestinnän osalta oli havaittavissa pientä epäröintiä, mikä taas saattaa johtua juuri siitä, että näiltä koulutusaloilla ei ole niin paljon vaihtoehtoja partnerikoulujen opintotarjonnassa, kuin mitä on esimerkiksi liiketalouden puolella.

Osaan kysymyksistä oli tullut hyvin paljon ”en osaa sanoa” vastauksia. Tämä saattaa johtua siitä, että esimerkiksi sopivia opiskelijavaihto- tai harjoittelupaikkoja ja tämänhetkisiä, ulkomaisia partnerikouluja ei ole edes tarkasteltu henkilökohtaisista ulkomaille lähdön esteistä johtuen.

Mielenkiintoinen tutkimustulos saatiin mielestäni, kun opiskelijoilta kysyttiin kannusteaanko omassa koulutusohjelmassa ulkomaiseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun lähtemistä. Matkailun koulutusohjelman kannalta tämä näyttäisi olevan kunnossa. Itsekin matkailualan opiskelijana voin todeta asian pitävän paikkansa. Totta kai matkailuala on muutenkin hyvin kansainvälinen toimintaympäristö, mikä vaikuttaa aktiiviseen opiskelijoiden kannustamiseen ulkomaille lähtöön. On kuitenkin erittäin tärkeää ottaa huo-

mioon, että työ- ja koulutusympäristöt ovat koko ajan muuttumassa yhä monikulttuurisemmiksi ja kansainvälisemmiksi lähes jokaisella alalla.

Kokonaisuudessaan olen hyvin tyytyväinen työhöni ja sen tuloksiin. Aloittaminen tuntui ensin hyvin vaikealta, koska ei ollut täysin varma, mitä alkaa tutkia ja työstää. Tutkimusaiheen varmistuttua työ eteni hyvin aikatauluni mukaisesti, ja mutkia matkaan ei tullut. Teoriaosuuden kirjoittaminen oli ehkä tutkimuksen työläin osuus, mutta mielestäni sain tärkeät asiat koottua hyväksi kokonaisuudeksi. Kyselyn suunnittelu ja toteuttaminen oli hyvin mielenkiintoista, sillä tutkimuksen aihe kiinnostaa minua henkilökohtaisesti ja myös työni puolesta.

Toivon, että opinnäytetyöstäni on hyötyä LIPOn toimipisteelle sekä mahdollisesti koko Satakunnan ammattikorkeakoululle. Tutkimustuloksista selvisivät ne asiat, joita LIPO voi kehittää toiminnassaan ja näin madaltaa opiskelijoiden kynnystä lähteä ulkomaiseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun. Siten yhä useammalla olisi mahdollisuus avata ikkunat maailmaan.

LÄHTEET

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK, 2006. Palvelut 2020- Osaaminen kansainvälisessä palveluyhteiskunnassa. Loppuraportti. [viitattu: 12.1.2008] Saatavissa: http://www.ek.fi/ek_suomeksi/ajankohtaista/tutkimukset_ja_julkaisut/ek_julkaisuarkisto/2006/18_10_2006_Palvelut2020_loppuraportti.pdf
- Garam, I. 2007. Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2006. CIMO Publications 2/2007: Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO. [viitattu 6.1.2008] Saatavissa: http://www.cimo.fi/dman/Document.phx/~public/Julkaisut+ja+tilastot/Raportit+ja+selvitykset/cimo_publications_2_2007.pdf
- Garam, I. 2005. Kansainvälinen liikkuvuus ja työelämä. Työnantajan näkemyksiä ulkomailla opiskelun ja harjoittelun merkityksestä. CIMO Occasional Paper 1/2005: Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO. [viitattu 13.1.2008] Saatavissa: http://www.cimo.fi/dman/Document.phx/~public/Julkaisut+ja+tilastot/occasional/occasionalpaper1_2005.pdf
- Heikkilä, T. 2004. Tilastollinen tutkimus. 5. uudistettu painos. Helsinki. Edita Prima Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Keuruu. Otavan Kirjapaino Oy.
- Höijer-Breär, V. 2002. ”RAHA, RAKKAUS JA ROHKEUS”. Selvitys Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden näkemyksiä kansainvälisen liikkuvuuden esteistä. Satakunnan ammattikorkeakoulun raportit 3/2002.
- Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO a). Organisaatio [viitattu 5.1.2008] Saatavissa: <http://www.cimo.fi/Resource.phx/cimo/organisaatio.htx>
- Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO b). CIMOn ohjelmat. Erasmus. [viitattu 6.1.2008] Saatavissa: <http://www.cimo.fi/Resource.phx/cimo/elinikainenoppiminen/erasmus.htx>

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO c). CIMOn ohjelmat. Nordplus-ohjelmat ja Nordplus Korkeakoulutus. [viitattu 6.1.2008] Saatavissa:

<http://www.cimo.fi/Resource.phx/cimo/nordplus/nordplus.htx>

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO d). CIMOn ohjelmat. Verkostot: FIRST. [viitattu 7.1.2008] Saatavissa:

<https://www.cimo.fi/Resource.phx/cimo/apurahat/verkkoyht/first.htx>

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO e). CIMOn ohjelmat. Kansainvälinen harjoittelu. [viitattu 12.1.2008] Saatavissa: <http://www.cimo.fi/Resource.phx/cimo/kv-harjoittelu/kv-harjoittelu.htx>

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMOn Maailmalle.net-palvelu a). [viitattu 7.1.2008] Saatavissa:

<http://www.maailmalle.net/Resource.phx/maailmalle/opiskelemaan/itsenaisesti.htx>

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMOn Maailmalle.net-palvelu b). [viitattu 11.1.2008] Saatavissa:

<http://www.maailmalle.net/Resource.phx/maailmalle/kokemusta/tyoharjoittelu.htx>

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMOn Maailmalle.net-palvelu c). [viitattu 12.1.2008] Saatavissa:

<http://www.maailmalle.net/Resource.phx/maailmalle/kokemusta/cimonkautta.htx>

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMOn Maailmalle.net-palvelu d). [viitattu 12.1.2008] Saatavissa:

<http://www.maailmalle.net/Resource.phx/maailmalle/kokemusta/muuharjoittelu.htx>

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMOn Maailmalle.net-palvelu e). [viitattu 12.1.2008] Saatavissa:

<http://www.maailmalle.net/Resource.phx/maailmalle/opiskelemaan/opiskelijavaihtoon.htx>

Korkeakoulujen kansainvälisen strategian työryhmä. 2001. Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan strategia. Opetusministeriön työryhmän muistioita. Opetusministeriö [viitattu 5.1.2008, 1.2.2008] Saatavissa:

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2001/liitteet/opm_511_23kvstrategia.pdf?lang=fi

Liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Pori a.) Kansainvälisyys.

[viitattu 18.12.2007] Saatavissa: <http://kesy01.cc.spt.fi/samk/lipo.nsf>

Liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Pori b.) Kansainvälisyys. Kansainvälinen harjoittelu. [viitattu 22.12.2007] Saatavissa:

<http://kesy01.cc.spt.fi/samk/lipo.nsf>

Liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Pori c.) Opiskelu. Harjoittelu. [viitattu 22.12.2007] Saatavissa: <http://kesy01.cc.spt.fi/samk/lipo.nsf>

Myllykoski, K. 1997. Maailmalle opiskelemaan. Helsinki. Otava.

Satakunnan ammattikorkeakoulu a.) Laatukäsikirja. Satakunnan ammattikorkeakoulun strategia 2006–2007(-2012). [viitattu 16.12.2007] Saatavissa:

<http://kesy01.cc.spt.fi/intra/versio2.nsf/8160dfad89548cd7c2257338004ca835/65f454073032a46cc22572f1002e3710?OpenDocument>

Satakunnan ammattikorkeakoulu b.) Esittely. [viitattu 16.12.2007] Saatavissa: www.samk.fi/

Satakunnan ammattikorkeakoulu c.) Opiskelijapalvelut. Kansainvälinen toiminta. [viitattu 16.12.2007] Saatavissa: www.samk.fi/

Satakunnan ammattikorkeakoulu d.) Laatukäsikirja. Osa E Strategiat. Kansainvälisen toiminnan strategia. [viitattu 17.12.2007] Saatavissa:

<http://kesy01.cc.spt.fi/intra/versio2.nsf/8160dfad89548cd7c2257338004ca835/78451eaa45815b24c22572f1003404c8?OpenDocument>

Satakunnan ammattikorkeakoulu e.) Opiskelijapalvelut. Kansainvälinen toiminta. Ohjeita ulkomaille lähteville. [viitattu 22.12.2007] Saatavissa: www.samk.fi/

Satakunnan ammattikorkeakoulu f.) Opiskelija- ja harjoittelijavaihto. Kansainvälinen harjoittelu. [viitattu 22.12.2007] Saatavissa:
<http://kesy01.cc.spt.fi/samk/kv.nsf/fr2?OpenForm&oletus=OPISKELIJAVAIHTO-%20JA%20HARJOITTELIJAVAIHTO>

Satakunnan ammattikorkeakoulu g.) Esittely. Laatukäsikirja. Kuvausosan liitteet. Liite 6.1 Toimipisteiden nimet, lyhenteet ja yhteystiedot. [viitattu: 3.2.2008] Saatavissa:
<http://www.samk.fi/laatu/>

The Magellan Exchange. [online] [viitattu 7.1.2008] Saatavissa:
<http://www.magellanonline.org/Home/Default.aspx>

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu. Otavan Kirjapaino Oy.

Hyvä opiskelija,

Olen Satakunnan ammattikorkeakoulun matkailun koulutusohjelman opiskelija ja teen opinnäytetyötäni, joka liittyy Satakunnan ammattikorkeakoulun Porin toimipisteeseen. Työssäni tutkin opiskelijoiden näkemyksiä kansainvälisen liikkuvuuden esteistä. Vastauksesi ovat tärkeitä, koska tutkimuksen avulla selvitetään niitä seikkoja, jotka estävät opiskelijaa lähtemästä kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun. Toivottavasti sinulla on hetki aikaa lomakkeen täyttämiseen. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Kyselyyn osallistuneiden kesken arvotaan 4 kpl Finnkinon elokuvalippuja.

Taustatiedot

1. Ikä _____ vuotta

Kohtiin 2-5 rastita oikea vaihtoehto

2. Sukupuoli

nainen

mies

3. Koulutusohjelma

liiketalous

matkailu

tietojenkäsittely

viestintä

4. Opintojen aloitusvuosi

2005

2006

5. Merkitse oikea vaihtoehto

Olen jo osallistunut kansainväliseen opiskelijavaihtoon

Olen jo suorittanut harjoittelun ulkomailla

Olen hakenut kansainväliseen opiskelijavaihtoon

Suunnittelen lähtöä ulkomailla suoritettavaan harjoitteluun

Olen hakenut kansainväliseen opiskelijavaihtoon, joka ei toteutunut, miksi? _____

En ole hakenut kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun

Kysymykset

Jos olet jo osallistunut tai hakenut SAMKin opiskelijana kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun, vastaa ainoastaan kysymyksiin 2-4.

1. Mitkä henkilökohtaiset asiat estävät sinua lähtemästä kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun?

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Kielitaitoni ei ole riittävän hyvä	☐	☐	☐	☐	☐
Taloudellisen tilanteeni takia ei ole mahdollista lähteä	☐	☐	☐	☐	☐
Perhesyyt tai elämäntilanne estävät lähtöni	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla ei ole tarpeeksi tietoa opiskelijavaihtomahdollisuuksista	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla ei ole tarpeeksi tietoa ulkomaisista harjoittelupaikoista	☐	☐	☐	☐	☐
En halua viivästyttää valmistumistani ammattikorkeakoulusta	☐	☐	☐	☐	☐
En ole vakuuttunut kansainvälisen opiskelijavaihdon hyödyllisyydestä	☐	☐	☐	☐	☐
En ole vakuuttunut kansainvälisen harjoittelun hyödyllisyydestä	☐	☐	☐	☐	☐
En ole löytänyt sopivaa ulkomaista opiskelijavaihtopaikkaa	☐	☐	☐	☐	☐
En ole löytänyt sopivaa ulkomaista harjoittelupaikkaa	☐	☐	☐	☐	☐
SAMKin tämänhetkiset partnerikoulut eivät ole kiinnostavia	☐	☐	☐	☐	☐

2. Mitkä asiat mielestäsi omassa koulutusohjelmassasi estävät opiskelijoita lähtemästä kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun?

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Saatavilla ei ole tarpeeksi tietoa oman koulutusalan opiskelijavaihtomahdollisuuksista	☐	☐	☐	☐	☐
Sopivaa, oman koulutusalan ulkomaista harjoittelupaikkaa ei löydy	☐	☐	☐	☐	☐
Epätietoisuus partnerikoulujen oman koulutusalan opintotarjonnasta	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelijat eivät ole vakuuttuneita opiskelijavaihdon hyödyllisyydestä	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelijat eivät ole vakuuttuneita ulkomaisen harjoittelun hyödyllisyydestä	☐	☐	☐	☐	☐
Ulkomaiseen opiskelijavaihtoon ei kannusteta omissa koulutusohjelmissa	☐	☐	☐	☐	☐
Ulkomaiseen harjoitteluun ei kannusteta omissa koulutusohjelmissa	☐	☐	☐	☐	☐
Omalta koulutusosalta ei löydy kiinnostavia partnerikouluja	☐	☐	☐	☐	☐

3. Merkitse tärkeysjärjestykseen seuraavat seikat, jotka mielestäsi ovat tärkeimmät edellytykset kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun lähdeettäessä (1 = tärkein edellytys, 2 = toiseksi tärkein edellytys ja 3 = kolmanneksi tärkein edellytys).

- Riittävä taloudellinen tuki
- Riittävä kielitaito
- Kulttuurien tuntemus
- Kiinnostavat vaihtokohteet
- Kannustaminen kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun
- Varmuus kansainvälisen opiskelijavaihdon tai harjoittelun hyödyllisyydestä

4. Mistä asioista toivoisit saavasi enemmän tietoa SAMKilta, kun olet hakemassa kansainväliseen opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun? Merkitse kolme (3) kohtaa, joista toivoisit saavasi enemmän tietoja.

- Tietoa hakuajoista
- Tietoa hakuprosessista
- Tietoa ulkomaisten opintojen tai harjoittelun soveltuvuudesta omaan opiskeluohjelmaan
- Tietoa valmentautumisesta kotimaassa ennen ulkomaille lähtöä
- Tietoa apurahoista
- Tietoa opintotuesta
- Tietoa harjoittelu- ja opiskelijavaihtopaikoista
- Tietoa ulkomaisten partnerikoulujen opintotarjonnasta

Jos edellä olevista kohdista jäi puuttumaan sellaista, jolla haluat vielä täydentää vastauksiasi, voit kirjoittaa omat kommenttisi tähän.

Kiitos vastauksistanne!